నివేదించదగినది

భారత సుప్రీం కోర్టులో

క్రిమినల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి

క్రిమినల్ అప్పీల్ NOS 2023

(@SLP (CRL.) NOS.1703-1705 ఆఫ్ 2022)

ఛత్తీస్‌గఢ్ రాష్ట్రం మరియు ఇంకొకరు. ....

... అప్పీలుదారులు

VS.

అమన్ కుమార్ సింగ్ మరియు ఇతరులు వగైర వగైర.

... ప్రతివాదులు

తో

క్రిమినల్ అప్పీల్ **NOS 2023**

(@SLP(CRL.) NOS.1769-1770 OF 2022)

ఉచిత్ శర్మ

... అప్పీలుదారు

VS.

ఛత్తీస్‌గఢ్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు వగైర వగైర.

... ప్రతివాదులు

తీర్పు

దీపాంకర్ దత్తా, న్యా.

1. సెలవు మంజూరు చేయబడింది.

2. ఈ 5 (ఐదు) అప్పీళ్లు, ఇతరత్రా తో బాటు ఛత్తీస్‌గఢ్ రాష్ట్ర ప్రతిపాదన పై దాఖలు ఐనవి. ఛత్తీస్‌గఢ్ రాష్ట్రం (ఇకపై 'రాష్ట్రం' క్లుప్తంగా) మరియు శ్రీ ఉచిత్ శర్మ (ఇకపై 'ఉ.శ.' క్లుప్తంగా). బిలాస్‌పూర్‌లోని ఛత్తీస్‌గఢ్ హైకోర్టు 2022, జనవరి 10 వ తేదీన ఇచ్చిన ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వును సవాలు చేస్తున్నారు. దీని ద్వారా 3 (మూడు) రిట్ పిటిషన్లు [WPCR 88 ఆఫ్ 2020, WPCR 154 ఆఫ్ 2020 మరియు WPCR 206] 2020 లో పరిష్కరించబడ్డాయి . శ్రీ అమన్ సింగ్ (ఇకపై 'అ.సి.', క్లుప్తంగా) సమర్పించిన WPCR 88 ఆఫ్ 2020 అనుమతిస్తు రాష్ట్ర ఆర్థిక నేరాల విభాగం/అవినీతి నిరోధక బ్యూరో 25 ఫిబ్రవరి, 2020 నాడు నమోదు చేసిన FIR నం. 9/2020 (ఇకపై 'ఎఫ్ఐఆర్', క్లుప్తంగా) సెక్షన్ 13(1 కింద) (బి) మరియు (2), అవినీతి నిరోధక చట్టం , 1988 (ఇకపై ' PC చట్టం ", క్లుప్తంగా) సెక్షన్ 120B , ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ (ఇకపై ' IPC", క్లుప్తంగా), రద్దు చేయబడింది. అ.సి. భార్య శ్రీమతి యాస్మిన్ సింగ్ (ఇకపై 'యా.స.', క్లుప్తంగా) ద్వారా స్థాపించబడిన, WPCR 154 ఆఫ్ 2020, పాక్షికంగా అనుమతించబడింది. WPCR 206 ఆఫ్ 2020 లో ఉమ్మడి అర్జీ దారులు భార్యాభర్తలు, ఇది కూడా అనుమతించబడింది.

3. తేది 11 అక్టోబర్, 2019 నాడు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయములో అ.సి. ద్వారా ఫిర్యాదు దాఖలు చేయబడింది. 'అ.సి.' [ఇండియన్ రెవెన్యూ సర్వీస్ (IRS) అధికారి మరియు ఛత్తీస్‌గఢ్ మాజీ ముఖ్యమంత్రికి మాజీ ప్రధాన కార్యదర్శి], అతని భార్య యా.స., [ఛత్తీస్‌గఢ్ ప్రభుత్వ మాజీ సలహాదారు), ఒప్పంద ప్రాతిపదిక పై సంచాలకులు గా, ఛత్తీస్‌గఢ్ ప్రభుత్వం యొక్క కమ్యూనికేషన్ మరియు కెపాసిటీ డెవలప్‌మెంట్ యూనిట్ (CCDU), పబ్లిక్ హెల్త్ ఇంజనీరింగ్ డిపార్ట్‌మెంట్ లో 14 నవంబర్, 2005 నుండి 31 మార్చి, 2015 మరియు ICE & కెపాసిటీ బిల్డింగ్, విభాగం. పంచాయతీ & గ్రామీణాభివృద్ధి, ఛత్తీస్‌గఢ్ ప్రభుత్వం సంచాలకులు గా 1 ఏప్రిల్, 2015 నుండి 10 డిసెంబర్, 2018 వరకు పని చేసియున్నారు, అతను మరియు అతని కుటుంబం అవినీతి మరియు మనీలాండరింగ్‌లో పాల్పడ్డారని, తనకు తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అసమానమైన ఆస్తులను కలిగి ఉన్నారని ఆ ఫిర్యాదు లో ఆరోపించబడినది

4. ఫిర్యాదు అందిన తరువాత, ముఖ్యమంత్రి చేతితో రాసిన ఉత్తర్వు ద్వారా ఈ ఫిర్యాదును ఆర్థిక నేరాల విభాగం (ఆ.నే.వి.) (E.O.W.) ద్వారా విచారణ చేపట్టాలని రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శిని ఆదేశించారు. ముఖ్యమంత్రి చేతితో రాసిన ఉత్తర్వు పైన "14 అక్టోబర్, 2019" తేదీ కనిపిస్తున్నప్పటికీ, ఆయన 2019 అక్టోబర్ 14 న లేదా 2019 అక్టోబర్ 15 న ఆ ఉత్తర్వు ఇచ్చారా అనేది స్పష్టంగా లేదు.

5. ఏది ఏమైనప్పటికీ, 21 అక్టోబర్, 2019 నాటి జారి చేసిన లేఖ ద్వారా, రాష్ట్ర సాధారణ పరిపాలన విభాగం (ఇకపై (సా.ప.వి. సంక్షిప్తంగా) ('G.A.D.'),ఆర్థిక నేరాల విభాగం/అవినీతి నిరోధక బ్యూరోకు (ఇకపై అ.ని.శ./ఆ.నే.వి. సంక్షిప్తంగా) 'ACB/EOW'',) ఫిర్యాదును విచారణ చేపట్టడానికి పంపబడింది. 21 అక్టోబర్, 2019 నాటి ఈ లేఖను కొనసాగిస్తూ, అ.ని.శ./ఆ.నే.వి. ('ACB/EOW') ప్రాథమిక విచారణ నెం. P.E. 35/2019 ను నమోదు చేసింది..

6. ఈ పరిణామాలకు ముందు, యా.స. హైకోర్టు రిట్ అధికార పరిధిని వేడుకుంటు ఒక రిట్ పిటిషన్ను [W.P.] (ఎస్) 6521/2019] వేసి, ఆమెపై ప్రారంభించిన శాఖాపరమైన విచారణను ముఖ్యంగా ప్రశ్నించింది. ఆమెపై GAD విచారణను ప్రారంభించిన 2019 మే 10 నాటి ఉత్తర్వును రద్దు చేయాలని మరియు/లేదా పక్కన పెట్టాలని ఆమె అభ్యర్థించింది. ఇటువంటి విచారణ వికాస్ తివారీ (భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ పార్టీ ఛత్తీస్గఢ్ యూనిట్ ప్రతినిధి) 2019 ఏప్రిల్ 12 న ఇచ్చిన ఫిర్యాదు ఆధారంగా ప్రారంభించినట్లు తెలుస్తోంది. 21 అక్టోబర్, 2019 నాటి లేఖ ప్రకారం, P.E.

35/2019 ప్రారంభించడంతో, ఆ విచారణ తాత్కాలిక నిలుపుదల (స్టే) కోరుతూ యా.స.మధ్యంతర దరఖాస్తు (I.A. 04/2020) దాఖలు చేసింది. 2020 జనవరి 16 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా, 2019 అక్టోబర్ 21 నాటి లేఖ ప్రకారం ఆమె పక్షపాతానికి గురికాకుండాఎటువంటి చర్యలు తీసుకోకూడదని హైకోర్టు రాష్ట్రాన్ని ఆదేశించింది. 2020 జనవరి 16 నాటి ఉత్తర్వు, ఇతర విషయాలతోపాటు, 2019 అక్టోబర్ 21 నాటి మునుపటి ఉత్తర్వును సూచిస్తుంది, అయితే ఇది రికార్డులో లేదు.

7. పైన పేర్కొన్న GAD యొక్క 21 అక్టోబర్, 2019 నాటి లేఖను కూడా సవాలు చేస్తు అ.సి. తేది 2020 జనవరి 29 న హైకోర్టు ముందు రిట్ పిటిషన్ [WPCR 88/2020] ను దాఖలు చేసాడు. ఆ రిట్ పిటిషన్లో, 21 అక్టోబర్, 2019 నాటి లేఖకు సంబంధించిన మొత్తం రికార్డులను హైకోర్టు పరిశీలన కోసం సమకూర్చాలని, ఈ లేఖను రద్దు చేయడానికి మరియు P.E.N 35/2019 తో సహా రాష్ట్రం తీసుకున్న ఏదైనా పర్యవసాన చర్య/చర్య కోసం ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేయాలని అ.సి. కోర్టును విజ్ఞప్తి చేసాడు.

8. డబ్ల్యూపీసీఆర్ (WPCR) 88/2020 పెండింగ్లో ఉన్న సమయంలో అ.సి. యా.స. పై ఎఫ్ఐఆర్ నమోదైంది.

9. ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసిన కొద్ది రోజుల్లోనే, ఫిబ్రవరి 28,2020 న, ఎఫ్ఐఆర్నీ సవాలు చేస్తు డబ్ల్యుపిసిఆర్ 88/2020 సవరణ కోసం అ.సి. దరఖాస్తు చేసాడు. ఎఫ్ఐఆర్ అమలుపై నిలుపుదల (స్టే)/ పనిచేయడం కోసం మధ్యంతర ఉపశమనం కోసం కూడా ఆయన దరఖాస్తు చేశారు.

10. యా.స. కూడా 2020 మార్చి 2 న ఎఫ్ఐఆర్ను కొట్టివేయాలని కోరుతూ డబ్ల్యుపిసిఆర్ 154/2020 ను ఏర్పాటు చేశారు.

11. 2020 ఫిబ్రవరి 28 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా, హైకోర్టు సవరణ కోసం దరఖాస్తును అనుమతించింది మరియు తదుపరి విచారణ తేదీ వరకు అ.సి. పై ఎటువంటి బలవంతపు చర్యలు తీసుకోకూడదని కూడా ఆదేశించింది.

12. కోర్టు సాధారణ కార్యకలాపాలను తిరిగి ప్రారంభించిన (ఇది కోవిడ్-19 వల్ల సంభవించిన మహమ్మారి కారణంగా వాయిదా పడింది) వెంటనే తుది విచారణ కోసం డబ్ల్యుపిసిఆర్ 88/2020 మరియు డబ్ల్యుపిసిఆర్ 154/2020 లను జాబితా చేయడానికి తగిన ఉత్తర్వు కోరుతూ 2020 ఏప్రిల్ 15 న అ.సి. మరియు యా.స. సంయుక్తంగా డబ్ల్యుపిసిఆర్ 206/2020 ను దాఖలు చేశారు మరియు హెచ్డిఎఫ్సి బ్యాంక్ లిమిటెడ్, ప్రతివాది No.5, అ.సి. యొక్క జీతం ఖాతాలో నిధులను నిలిపివేయాలని ఆదేశించడంలో (ఇకపై అ.ని.శ./ఆ.నే.వి.) ('ACB/EOW') చర్యను చెల్లదని మరియు చట్టవిరుద్ధం అని ప్రకటించే ఉత్తర్వు కోసం కోరారు.

13. ఈ దశలో దర్యాప్తులో పాల్గొనడానికి ఎ.ఎస్. కు నోటీసు జారీ చేసిన మధ్యంతర సంఘటనలను, అలాగే ఎప్పటికప్పుడు రిట్ పిటిషన్లపై జారీ చేసిన మధ్యంతర ఉత్తర్వులను మేము వివరంగా ప్రస్తావించాల్సిన అవసరం లేదు. ఇది సంక్షిప్తంగా గమనిస్తే, 2021 సెప్టెంబర్ 6 నాటి ఉత్తర్వులో, అ.సి. మరియు యా.స. ఆదాయానికి సంబంధించి వివాదం ఉందని హైకోర్టు గమనించింది, అసమానమైన ఆదాయం మరియు ఖర్చు ఉందా లేదా పరిశీలనకు, (అ.ని.శ./ఆ.నే.వి.) ('ACB/EOW') ను కేస్ డైరీతో పాటు ఆదాయం మరియు ఖర్చు చూపించే గణాంకాలు పట్టిక రూపంలో కోర్టు పరిశీలన కోసం సమర్పించాలని సూచించారు.

14. అటువంటి ఉత్తర్వును ఎదుర్కొన్న రాష్ట్రం, కేస్ డైరీ మరియు గణాంకాలను పట్టిక రూపంలో సమర్పించడానికి మినహాయింపు కోరుతూ ఒక దరఖాస్తును దాఖలు చేసింది, అలాగే 2020 ఫిబ్రవరి 28 నాటి మునుపటి ఉత్తరువు రద్దు చేయాలని దరఖాస్తు చేసింది, ఆ ఉత్తరువు ద్వారా (అ.ని.శ./ఆ.నే.వి.) ('ACB/EOW') అ.సి. విరుద్ధంగా నిర్బంధమైన

చర్యలు తీసుకోకుండా నిరోధించబడింది. ఈ దరఖాస్తుల విధి, పత్రాల నుండి స్పష్టంగా కనిపించడం లేదు. అయితే, జనవరి 10, 2022 నాటి ఆక్షేపించిన తీర్పు మరియు ఉత్తరువు లో నమోదు చేయబడిన కారణాల వల్ల, హైకోర్టు WPCR 88/2020 ని అనుమతిస్తూ ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను రద్దు చేసింది. ఎఫ్ఐఆర్ రద్దు చేయబడిన దృష్ట్యా, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.కు సంబంధించి డబ్ల్యుపిసిఆర్ 154/2020 లో యా.సి. కోరిన ఉపశమనం దాని ప్రాముఖ్యతను కోల్పోయిందని హైకోర్టు పేర్కొంది. అయితే, అసలు ఫిర్యాదుదారు అయిన అ.సి. మరియు దర్యాప్తు అధికారి అయిన జే.పీ. కుజుర్ ను సెక్షన్ 211 , IPC క్రిందా విచారణ చేయాలని యా.సి. చేసిన ప్రార్థనను కోర్టు తిరస్కరించింది. కాబట్టి WPCR 154/2020 పాక్షికంగా అనుమతించబడింది. WPCR 206/2020 కి సంబంధించినంతవరకు, న్యాయస్థానం పేరా 70 లో ఈ క్రింది ఆదేశాలు జారీ చేసింది:

> "70. ఈ కోర్టు WPCR నం. 88/2020 ని విచారిస్తున్నప్పుడు, పోలీస్ స్టేషన్- EOW/ACB, జిల్లా- రాయ్‌పూర్ (CG)లో పిటిషనర్‌లపై నమోదైన నంబర్. 09/2020 ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను ఇప్పటికే రద్దు చేసినందున, ఈ పిటిషన్‌లో కోరిన ఉపశమనం దాని ప్రాముఖ్యతను కోల్పోయింది మరియు WPCR నం. 88 ఆఫ్ 2020 లోని ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను రద్దు చేసిన తర్వాత పిటిషనర్ నంబర్ 1 యొక్క బ్యాంక్ ఖాతా నం. 50100 28338 9868 పనిచేయదు (అందుచేత)(sic) కాబట్టి, తదుపరి ఆదేశాలు జారీ చేయవలసిన అవసరం లేదు."

15. హైకోర్టు ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను రద్దు చేసినందున, మేము ఆక్షేపించబడిన తీర్పు యొక్క చట్టబద్ధత మరియు ఔచిత్యాన్ని పరిశీలించవలసిందిగా కోరబడినందున, ప్రత్యర్థి వివాదాలను గుర్తించిన తర్వాత ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లోని మెటీరియల్ భాగాలను సూచించాలని మేము ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

16. రాష్ట్రం మనవి చేసుకున్న అప్పీళ్లకు మద్దతుగా హాజరైన జ్యేష్ఠ న్యాయవాది శ్రీ సిబల్, ప్రథమ సమాచార నివేదికను రద్దు చేయడానికి చట్టపరమైన పరిమితులను ఉల్లంఘించడం ద్వారా ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను రద్దు చేయడంలో హైకోర్టు ఘోరమైన తప్పిదానికి పాల్పడిందని వాదించారు. CBI & Ors Vs. తపన్ కుమార్ సింగ్ లో ఈ కోర్టు తీర్పు పై ఆధారపడుతు, అతను మొదటి సమాచార నివేదిక సర్వశాస్త్రగ్రంథము (ఎన్సైక్లోపీడియా) నేరానికి సంబంధించిన అన్ని వాస్తవాలు మరియు వివరాలను తప్పనిసరిగా బహిర్గతం ఇందులో చేయాలి కాదని వాదించారు; ముఖ్యమైనది ఏమిటంటే, అందించిన సమాచారం తప్పనిసరిగా గుర్తించదగిన నేరం జరిగిందని బహిర్గతం చేయాలి మరియు అలా నమోదు చేయబడిన సమాచారం పోలీసులకు గుర్తించదగిన నేరాన్ని అనుమానించడానికి ఆధారాన్ని అందించాలి. ప్రథమ సమాచార నివేదిక నమోదు దశలో, గుర్తించదగిన నేరం జరిగింది అని. గుర్తించదగిన నేరం జరిగి ఉండవచ్చని అందిన సమాచారం ఆధారంగా దర్యాప్తు అధికారి అనుమానించడానికి కారణాలు ఉంటే, అతను సమాచారాన్ని నమోదు చేసి, దర్యాప్తు చేయడానికి కట్టుబడి ఉంటాడు, సమాచారం యొక్క నిజానిజాల గురించి అతను సంతృప్తి చెందాల్సిన అవసరం లేదు.

17. శ్రీ సిబల్ ప్రకారం, అనుమానం ఆధారంగా ప్రథమ సమాచార నివేదికను దాఖలు చేయవచ్చు, ప్రస్తుత కేసులో హైకోర్టు "సంభావ్యత" ఆధారంగా ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను రద్దు చేయడంలో చట్టరిత్యా తప్పు చేసింది. ఆక్షేపణలో ఉన్న తీర్పును విమర్శిస్తూ, పైన పేర్కొన్న ప్రాథమిక సూత్రాన్ని పాటిస్తూ న్యాయ విచారణ కోరుతు, హైకోర్టు తన పరిమితులను అధిగమించిందని ఆయన విజ్ఞప్తి చేసారు.

18. ప్రస్తుత కేసులో, 2020 ఫిబ్రవరి 25 న ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసిన కొద్ది రోజుల తర్వాత అ.సి. దానిని సవాలు చేసి, తనపై ఎలాంటి బలవంతపు చర్యలు తీసుకోకూడదని హైకోర్టు నుండి ఉత్తరువు పొందాడని కూడా శ్రీ సిబల్ వాదించారు.

అటువంటి ఉత్తర్వుతో, నోటీసు జారీ చేయబడినప్పటికీ అ.సి. విచారణలో చేరలేదు. విచారణను నిలిపివేసే ఉత్తర్వులు ఏవి రాలేదు. ఒకవేళ విచారణ కొనసాగినప్పటికీ, అరెస్టు భయం లేదు. ఒకవేళ నిజంగా, అ.సి. మరియు యా.సి. వద్ద డబ్బు వనరులు మరియు ఆస్తికి సంతృప్తికరంగా ఖాతాలు వేయడానికి కాగితాలు మరియు పత్రాలు ఉంటే మరియు వారికి తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అసమానమైన ఆస్తులు లేకుంటే, అటువంటి పత్రాలు మరియు పత్రాలు ఉండిఉంటే దర్యాప్తు అధికారి ముందు హాజరుపరిచేవారు, తద్వారా ఉ.శ. చేసిన ఫిర్యాదులో ఎటువంటి పదార్థం లేదని నిర్ధారించడానికి వీలు అయ్యేది, ఆపై సంబంధిత న్యాయస్థానం ముందు తగిన ముగింపు నివేదికను చట్టం ప్రకారం పరిగణించబడేది. అయితే, దర్యాప్తు ప్రక్రియను నిలిపివేసేందుకు హైకోర్టు ఇచ్చిన నిషేధాజ్ఞల దృష్ట్యా దర్యాప్తు అధికారి దర్యాప్తును సమర్థవంతంగా మరియు అర్థవంతంగా కొనసాగించలేకపోయారు, దీని పర్యవసానంగా దర్యాప్తు ప్రక్రియ ఆగిపోయింది.

19. తన వాదన కు మద్దతుగా శ్రీ సిబల్ 1) ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం Vs. నరేష్ నరేశ్ మరియు ఇతరులు 2) నీహారిక ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ప్రై.లి. లిమిటెడ్ Vs. మహారాష్ట్ర మరియు ఇతరులు, లో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుల పై మా దృష్టిని తదుపరి ఆహ్వానించారు; పోలీసుల దర్యాప్తు పురోగతిలో ఉన్నప్పుడు, FIR లోని ఆరోపణల యోగ్యతలోకి కోర్టులు వెళ్లకూడదు, దీనికి విరుద్ధంగా, దర్యాప్తు పూర్తి చేయడానికి పోలీసులను అనుమతించాలి. ఒక వేళ దర్యాప్తు తర్వాత దర్యాప్తు అధికారి ఫిర్యాదు/ప్రథమ సమాచార నివేదిక లో ఎలాంటి సారాన్ని కనుగొనలేకపోతే, చట్టానికి అనుగుణంగా తగిన పరిశీలన కోసం సంబంధిత కోర్టు ముందు తగిన ముగింపు నివేదికను దాఖలు చేయడానికి అతను బాధ్యత వహిస్తాడని కూడా వాదించబడింది; అయితే, అస్పష్టమైన వాస్తవాల పై ఆధారపడి ప్రథమ సమాచార నివేదిక గుర్తించదగిన నేరం గురించి బహిర్గతం చేయలేదని ముందుగా నిర్ణయించడమనేది అపరిపక్వంగా ఉంటుంది.

_____
2 (2011) 4 SCC 324
3 2021 SCC ఆన్‌లైన్ SC 315

20. శ్రీ సిబల్, ఆ విధంగా, హైకోర్టు యొక్క ఆక్షేపణలో ఉన్న తీర్పును మరియు ఉత్తర్వును పక్కన పెట్టాలని మరియు ఎఫ్.ఐ.ఆర్.పై దర్యాప్తును దాని తార్కిక ముగింపుకు తీసుకెళ్లడానికి అనుమతించాలని ప్రార్థించారు.

21. శ్రీ సంజయ్ హెగ్డే, ఇతర అప్పీలుదారు, అంటే ఉ.స. తరపు జ్యేష్ఠ న్యాయవాది, ఎఫ్ఐఆర్‌ను రద్దు చేస్తున్నప్పుడు హైకోర్టు స్పష్టంగా తప్పిదమైన పరీక్షను జేసిందని వాదించారు. వారి ప్రకారం, ప్రాథమిక లేదా సంభావ్య కేసు యొక్క పరీక్ష ఛార్జ్ ఫ్రేమింగ్ సమయంలో మాత్రమే చూపబడాలి; అయితే, ప్రథమ సమాచార నివేదిక ఆధారంగా దర్యాప్తు కొనసాగాలంటే, ఫిర్యాదు/మొదటి సమాచార నివేదికలోని విషయాలు ముఖవిలువతో తీసుకున్నప్పుడు, అది నేరంగా పరిగణించబడుతుందని చూపవలసి ఉంటుంది.

22. ఒక ముగింపుకు వచ్చేటపుడు ప్రథమ సమాచార నివేదిక లో అ.స మరియు యా.సి. లకు వ్యతిరేకంగా ఎలాంటి నేరం జరగలేదని హైకోర్టు లఘు విచారణ నిర్వహించారని, ప్రథమ సమాచార నివేదిక రద్దు ప్రక్రియలో ఇది నిర్వహించడము సబబుకాదని ఈ కోర్టు పదే పదే వక్కాణించిందని శ్రీ హెగ్డే వాదించారు. ప్రథమ సమాచార నివేదికను రద్దు చేయాలనే ప్రార్థనను పరిగణనలోకి తీసుకునే దశలో, నిందితుడి యొక్క సంభావ్య రక్షణను పరిగణించలేము.

23. హైకోర్టు ఆమోదించిన 6 సెప్టెంబర్ 2021 నాటి మధ్యంతర ఉత్తర్వుపై మా దృష్టిని ఆహ్వానిస్తూ, రాజ్యాంగంలోని _ నిబంధన 226 ప్రకారం న్యాయస్థానం తన అధికార పరిధిని ఉపయోగించి అటువంటి కసరత్తును కోర్టు చేపట్టలేదు అని శ్రీ హెగ్డే వాదించారు.

24. సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ మరియు ఇంకొకరు Vs. తొమ్మండ్రు హన్నా విజయలక్ష్మి @ TH విజయలక్ష్మి మరియు ఇంకొకరు లో ఈ కోర్టు నిర్ణయాన్ని ప్రస్తావిస్తూ, సంబంధిత హైకోర్టు చేపట్టిన ఇలాంటి కసరత్తును ఈ కోర్టు ఆమోదయోగ్యం కాదని తేల్చిందని శ్రీ హెగ్డే విన్నవించారు.

25. తదుపరి విచారణలను రద్దు చేయడానికి హైకోర్టులు స్వాభావిక అధికార పరిధిని ఉపయోగించగల మరియు ఉపయోగించాల్సిన ప్రముఖ కేసుల వర్గాలను RP కపూర్ Vs పంజాబ్ రాష్ట్రం5 మరియు హర్యానా రాష్ట్రం Vs. భజన్ లాల్ మరియు ఇతరులు లోని ఈ కోర్టు తీర్పులు ఉదహరింపబడ్డాయి; అయితే, అ.సి. మరియు యా.సి. ద్వారా హైకోర్టు ముందు సమర్పించబడిన కేసు వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులకు సంబంధించి, కోర్టు జోక్యాన్ని తిరస్కరించి ఉండవల్సింది అని శ్రీ హెగ్డే వాదించారు.

26. ఇంక ఫిర్యాదులో నేరానికి వాస్తవిక పునాది వేయబడి ఉంటే, కేవలం ఒకటి లేదా రెండు అంశాలు వివరాలతో పేర్కొనబడలేదు అనే ఆధారంతో విచారణ దశలో క్రిమినల్ ప్రొసీడింగ్‌లను రద్దు చేయడానికి కోర్టు తొందరపడకూడదనే ప్రతిపాదన పై రాజేష్ బజాజ్ Vs రాష్ట్రం (ఎన్‌సిటి ఆఫ్ ఢిల్లీ)] లోని ఈ కోర్టు తీర్పు పై శ్రీ హెగ్డే ఆధారపడ్డారు. వారి ప్రకారం, ప్రథమ సమాచార నివేదికను రద్దు చేయడం అనేది చాలా అరుదైన సందర్భాల్లో మాత్రమే అనుమతించబడుతుంది, అనగా ఫిర్యాదులోని సమాచారం నేరం చేయడానికి ఖచ్చితంగా అవసరమైన ప్రాథమిక వాస్తవాలకు కూడా దూరంగా ఉండాలి. ఎఫ్ఐఆర్, ప్రస్తుత కేసులో, ఫిర్యాదు చేసిన నేరాలకు సంబంధించిన ఖచ్చితమైన వివరాలను కలిగి ఉంది. అంతే కాకుండా, ఎఫ్ఐఆర్ నమోదుకు ముందు జరిపిన ప్రాథమిక విచారణలో అ.సి. ఆదాయంలో 20% వరకు అసమాన ఆస్తులు ఉన్నట్లు వెల్లడైంది; కాబట్టి, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను రద్దు చేసే అధికారాన్ని వినియోగించాల్సిన ఇది సరైన సందర్భం కాదు.
4 (2021) SCC ఆన్‌లైన్ SC 923 5 (1960) 3 SCR 388 6 1992 SUPP. (1) SCC 335 7 (1999) 3 SCC 259

27. తన వాదన ముగిస్తూ, రాజ్యాంగంలోని అధికరణం 226 క్రింద ఉన్న అధికార పరిధిని బాగా స్థిరపరచిన పారామితులను దాటి హైకోర్టు ప్రయాణించిందని, నిబంధన 226 ప్రకారం న్యాయస్థానం యొక్క బాగా స్థిరపడిన పారామితులను దాటి హైకోర్టు ప్రయాణించిందని, అక్షేపించిన తీర్పు మరియు ఉత్తరువు ప్రక్కనపెట్టాడనికి యోగ్యమైందని శ్రీ శ్రీ హెగ్డే సమర్పించారు .

28. అ.సి. మరియు యా.సి. తరపు జ్యేష్ట న్యాయవాది శ్రీ మహేష్ జెఠ్మలానీ, అప్పీళ్లను వ్యతిరేకించారు. హైకోర్టుకు అనుకూలంగా ఉన్న వాదనలను పునరుద్ఘాటిస్తూ, అ.సి. లేదా యా.సి. ద్వారా ఏదైనా గుర్తించదగిన నేరాన్ని ప్రాథమికంగా బహిర్గతం చేయని ఎఫ్ఐఆర్ దర్యాప్తును దుర్వినియోగం చేయడం తప్ప మరొకటి కాదని హైకోర్టు సరిగ్గానే నిర్ధారించిందని

ఆయన వాదించారు. చట్ట ప్రక్రియ మరియు అ.సి. మరియు యా.సి. లను విచారణలో చేరమని బలవంతం చేయడం అన్యాయమైన మరియు అనవసరమైన వేధింపులకు సమానం.

29. ఎఫ్ఐఆర్ నమోదుకు ముందు ఉన్న వాస్తవాలను ప్రస్తావించడం ద్వారా, ఛత్తీస్‌గఢ్ రాష్ట్రంలో రాజకీయ పాలనలో మార్పు వచ్చినప్పటి నుండి, అ.సి. మరియు యా.సి. లు కొత్త నిషేధాని కి లక్ష్యంగా ఉన్నారని శ్రీ జెఠ్మలానీ మమ్మల్ని ఆకట్టుకోవడానికి ప్రయత్నించారు. పోలీసు యంత్రాంగాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తూ, అ.సి. & యా.సి. లను తప్పుగా ఇరికించేందుకు ఏ రాయి వదలలేదు. 10 మే, 2019 నాటి ఉత్తర్వు ప్రకారం యా.సి.పై మొదట శాఖాపరమైన విచారణ ప్రారంభించబడింది మరియు 2019 అక్టోబర్ 21 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా హైకోర్టు యా.సి.కు మధ్యంతర రక్షణ కల్పించడంతో, యా.సి. నవంబర్ 11, 2009 న అ.సి. పై ప్రాథమిక విచారణ ప్రారంభించడానికి తదుపరి చర్య తీసుకోబడింది. అంతే కాకుండా, చాలా దుర్మార్గంగా, WPCR 88/2020 పెండింగ్‌లో ఉన్న సమయంలో, అది పనికిరాకుండా అకస్మాత్తుగా FIR నమోదు చేయబడింది.

30. ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను పూర్తిగా పరిశీలిస్తే, అసమాన ఆస్తుల కేసులో అవసరమైన, 'చెక్ పీరియడ్'ని బహిర్గతం చేయకపోవడాన్ని వెల్లడిస్తుందని ఆ తర్వాత శ్రీ జెఠ్మలానీ వాదించారు. అంతేకాకుండా, PC చట్టంలోని సెక్షన్ 13(2) తో చదివిన సెక్షన్ 13(1)(b) కింద నేరాన్ని స్థాపించడానికి సంబంధించిన ప్రాథమిక అంశాలను ఎఫ్.ఐ.ఆర్. వెల్లడించలేదు . ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లో ఆరోపించిన పెట్టుబడి ఎంత అనేది గణాంకాలలో లేదా శాతంలో కూడా వెల్లడించలేదు.

31. పైన తెలిపిన TH విజయలక్ష్మి లోని తీర్పు ప్రస్తావిస్తూ, ఆ కేసులో దర్యాప్తు సంస్థ అసమానత యొక్క పరిధిని పట్టిక రూపంలో, రూపాయిలు మరియు శాతంలో ప్రథమ సమాచార నివేదిక లో నిర్దేశించిందని/పేర్కొందని చూపించడానికి శ్రీ జెఠ్మలానీ ప్రయత్నం చెసారు. కాబట్టి, హైకోర్టు 6 సెప్టెంబర్ 2021 నాటి మధ్యంతర ఉత్తర్వు ద్వారా కేసు డైరీని అలాగే కోర్టు పరిశీలించడానికి ఆదాయ వ్యయాలను చూపించే పట్టిక రూపంలో గణాంకాలను సమర్పించాలని కోరినప్పుడు హైకోర్టు తప్పు చేయలేదు.

32. ఇంకా సెప్టెంబర్ 6, 2021 నాటి హైకోర్టు ఉత్తర్వును పాటించకుండా మినహాయింపు కోసం రాష్ట్రం దరఖాస్తు చేసిందనే వాస్తవం నుండి ఎఫ్ఐఆర్ నమోదును సమర్థించడానికి ఎటువంటి అంశాలు లేవని శ్రీ జెఠ్మలానీ కోరారు.

33. భవిష్యత్తులో మరికొన్ని ఆస్తులను కనుగొనే పూర్తి ఊహాజనిత సంభావ్యతపై ఆధారపడిన ప్రథమ సమాచార నివేదిక పూర్తిగా అనుమతించబడదని శ్రీ జెఠ్మలానీ తదుపరి వాదించారు. చట్టరిత్యా, వారి ప్రకారం కేవలం అవకాశం గురించి ప్రస్తావించడం వల్ల రాష్ట్రంలోని ACB/EOW కి ప్రథమ సమాచార నివేదికను సమర్పించి, దర్యాప్తు చేసే హక్కు ఉండదు. ప్రథమ సమాచార నివేదిక గుర్తించదగిన నేరాన్ని బహిర్గతం చేయకపోతే, అవకాశాల ఆధారంగా అటువంటి నివేదిక మంత్రగత్తె వేట మరియు తత్ఫలితంగా వేధింపులకు సాధనంగా మారుతుంది, ఇది రాజ్యాంగంలోని నిబంధన 21 యొక్క స్పష్టమైన ఉల్లంఘన అవుతుంది. ప్రాథమిక అంశాల గురించి గుసగుసలు లేకుండా అ.సి. మరియు యా.సి. మధ్య నేరపూరిత కుట్రకు సంబంధించిన సాధారణ ఆరోపణ ఉందని కూడా వాదించారు.

34. 2004 నుండి 2018 వరకు చెక్ పీరియడ్ అని భావించినప్పటికీ, అ.సి. మరియు యా.సి. లను అపకీర్తికి గురిచేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో రాష్ట్రం మరియు దాని అధికారులు వల పన్ని విచారణను ఉద్దేశించినట్లు స్పష్టమవుతుందని శ్రీ జెఠ్మలానీ వాదించారు.

35. ఎటువంటి అసమానత లేదని, ఫిర్యాదులో ఉ.శ. చేసిన ఆరోపణలపై కూడా దర్యాప్తు చేయడానికి ఆస్కారం లేదు, ఆ విషయంలో FIR, మరియు చట్టం ప్రక్రియ యొక్క దుర్వినియోగాన్ని నిరోధించడానికి హైకోర్టు యొక్క జోక్యం సరైనదేనని శ్రీ జెఠ్మలానీ వాదన.

36. హైకోర్టు 'ఉనికిలో లేని న్యాయ పరీక్ష' ని వర్తింపజేసిందన్న ప్రతివాదుల వాదన పూర్తిగా తప్పుదోవ పట్టించేదిగా పేర్కొని ఖండించారు. ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లో ఎలాంటి నేరాన్ని బహిర్గతం చేయలేదని నిర్ధారణకు తిరిగి ఇవ్వడంలో మరియు ఎఫ్.ఐ.ఆర్. నిషేధించడంలో హైకోర్టు ఎంత సరైనదో చూపేందుకు, ఆక్షేపించబడిన తీర్పులోని భాగాలను సూచించడం జరిగింది.

37. ఎఫ్ఐఆర్ నమోదును సమర్థించటానికి ఎటువంటి మెటీరియల్ లేదని మరియు 'చట్టబద్ధమైన విచారణ' లేదని, అది న్యాయంగా రద్దు చేయబడిందని మరియు ఆక్షేపించబడిన తీర్పు ద్వారా పక్కన పెట్టబడింది; కాబట్టి, అప్పీళ్లు కొట్టివేయబడతాయని ముగిస్తూ, శ్రీ జెఠ్మలానీ వాదించారు.

38. ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను రద్దు చేయడానికి దురుద్దేశంను ఒక కారణంగా హైకోర్టు ఆక్షేపించబడిన తీర్పులో పేర్కొనలేదు. మా ముందు విచారణ సమయంలో, ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి అ.సి. ను 'సూపర్ సీఎం'గా ఎలా భావించారో మరియు ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి మరియు మాజీ ముఖ్యమంత్రి మధ్య ఎదురుకాల్పుల్లో చిక్కుకున్న అ.సి. రాజకీయ ప్రతీకారానికి బలి అయ్యారని, ఇది "దుర్మార్గపు కేసు" కల్పనని నిర్మించడానికి శ్రీ జెఠ్మలానీ ప్రయత్నించారు. భజన్ లాల్ (పైన పేర్కొనబడిన) తీర్పులో ని 102 వ పేరాలోని క్లాజ్ (7) గురించి ప్రస్తావించబడింది, ఇక్కడ "ఒక క్రిమినల్ ప్రొసీడింగ్‌కు స్పష్టంగా జరిగేటప్పుడు మరియు/ లేదా నిందితుడిపై ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో మరియు వ్యక్తిగత మరియు వ్యక్తిగత పగ కారణంగా అతనిని ద్వేషించాలనే ఉద్దేశ్యంతో దురుద్దేశపూర్వకంగా ప్రొసీడింగ్ ప్రారంభిస్తేమొదటి సమాచార నివేదికను ఉన్నత న్యాయస్థానాలు రద్దు చేయవచ్చని భావించారు, "

39. శ్రీ హెగ్డే తన ప్రతిజవాబు లో, హైకోర్టులో దాఖలు చేసిన రిట్ పిటిషన్‌లో ఈ ప్రభావానికి సంబంధించి ఎటువంటి అభ్యర్థనలు లేవని, అందువల్ల, ప్రస్తుతమునకు సంబంధించని వాదనలతో కొత్త కేసును ఏర్పాటు చేయడానికి అనుమతించరాదని వాదించారు. శ్రీ జెఠ్మలానీ యొక్క తక్షణ ప్రతిస్పందన ఏమిటంటే, రిట్ పిటిషన్లలో సంపూర్ణమైన "దురుద్దేశం" ఆరోపణలతో నిండి ఉన్నాయి, ఇది యా.సి.పై ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు మరియు శాఖాపరమైన విచారణ కోసం పునాదిని ఏర్పర్చింది.

40. తీర్పును రిజర్వ్ చేయడానికి ముందు, మేము శ్రీ జెఠ్మలానీని ఒక వారంలోపు వాదనల యొక్క సంక్షిప్త వ్రాతపూర్వక నోట్స్‌తో పాటు కొన్ని ఇతర సంబంధిత పత్రాలతో పాటు హైకోర్టు లేదా ఈ న్యాయస్థానం ముందు చేసిన అభ్యర్థనలలో భాగం కానప్పటికీ దాఖలు చేయడానికి అనుమతించాము.

41. R/1A నుండి R/1K వరకు అనుబంధాలుగా గుర్తించబడిన పత్రాలతో పాటు వ్రాసిన గమనికలు పరిగణించబడ్డాయి.

42. వ్రాతపూర్వక నోట్స్‌లోని పార్ట్ 1 లో, సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ సర్క్యులర్ నెం. 29/2020 (ఇకపై 'CBI', క్లుప్తంగా) గురించి ప్రస్తావించబడింది, ఇది అసమానమైన ఆస్తుల కేసులలో ప్రథమ సమాచార నివేదికలను నమోదు చేసే పద్ధతిని మరియు దర్యాప్తు నిర్వహించడం సూచిస్తుంది. ప్రస్తుత కేసులో ఎఫ్ఐఆర్, సర్క్యులర్ నంబర్ 29/2020 (ఇకపై 'సిబిఐ సర్క్యులర్', క్లుప్తంగా)లో సిబిఐ నిర్దేశించిన మార్గదర్శకాలకు అనుగుణంగా లేదని వాదన ముందుకు వచ్చింది. పార్ట్ II, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లో వాస్తవాలుగా రూపొందించబడిన అనేక స్టేట్‌మెంట్‌లు ఉన్నాయని, రాష్ట్రానికి చెందిన ఏసీబీ/ఈఓడబ్ల్యూకి తెలియకుండానే అవి తప్పుగా ఉన్నాయనే వాదన చుట్టు వాదన చుట్టు కేంద్రీకృతమై ఉంది. మూడవ మరియు చివరి భాగం గత పాలనలో ముఖ్యమంత్రికి ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీగా పనిచేసిన అ.సి. పై రాజకీయ ప్రతీకార ఫలితంగా ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లోని “కల్పితాలు మరియు అవకతవకలకు” అంకితం చేయబడింది.

43. 2023 జనవరి 20 వ తేదీన ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే, తీర్పును రిజర్వ్ చేసిన వారం కంటే తక్కువ సమయం ఉందని మేము రికార్డ్‌లో ఉంచాలి, శ్రీ వికాస్ సింగ్, క్రిమినల్ అప్పీళ్లను ప్రస్తావించిన జ్యేష్ఠ న్యాయవాది మరియు తీర్పును భూమిపై రిజర్వ్ చేసిన ఆర్డర్‌ను రీకాల్ చేయమని ప్రార్థించారు. అ.సి. మరియు యా.సి. ద్వారా ఆదేశాల కోసం ఒక దరఖాస్తు దాఖలు చేసే ప్రక్రియలో ఉందని మరియు ఈ అప్పీళ్లపై తీర్పు వెలువడే ముందు దానిని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. మౌఖికంగా, తగిన సమయంలో పరిగణనలోకి తీసుకోవడం కోసం దరఖాస్తును ఫైల్ చేయడానికి మేము అనుమతించాము.

44. జనవరి 20, 2023 న దాఖలు చేయబడిన ఈ అప్లికేషన్, ఛత్తీస్‌గఢ్ ప్రభుత్వ ముఖ్య అధికారుల మధ్య జరిగిన కొన్ని వార్తాపత్రిక నివేదికలు మరియు వాట్సాప్ సందేశాలు/సల్లాపములను సూచిస్తుంది మరియు దాని ఆధారంగా నిశ్చయాత్మకమైన అంశాలు ఉన్నట్లు వాదన ఉంది. అ.సి. మరియు యా.సి. లకు వ్యతిరేకంగా ఎఫ్ఐఆర్ ఒక శ్రీ అనిల్ తుతేజా మరియు రాష్ట్రంలోని ఇతర ఉన్నత స్థాయి ప్రభుత్వ అధికారుల సూచన మేరకు, ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి యొక్క ప్రేరణ తో నమోదు చేయబడిందని నిర్ధారిస్తూ పబ్లిక్ డొమైన్‌లో. ఎఫ్.ఐ.ఆర్. నమోదుకు రాజకీయ పగలే అసలు కారణమనే నిర్ధారణకు, అ.సి., యా.సి.ల ప్రతిష్టను దిగజార్చేందుకు, అటువంటి దరఖాస్తు ద్వారా రికార్డుల్లోకి తెచ్చిన అంశాలు సరిపోతాయి. ప్రస్తుత ప్రొసీడింగ్‌లను పారదోలెందుకు అన్ని సాక్ష్యాలను ఈ కోర్టు ద్వారా సమన్లు చేయాల్సిందిగా కోరడం జరిగింది. అటువంటి అప్లికేషన్ క్రింది ప్రార్థనలను కలిగి ఉంది:

> “ప్రార్థన ఇక్కడ పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో, ఈ గౌరవనీయమైన న్యాయస్థానం దయతో దయచేసి:
> ఎ) 18.01.2023 నాటి వార్తా నివేదిక నుండి వెలువడిన కొత్త వాస్తవాలు మరియు మెటీరియల్‌లను రికార్డ్ చేయడానికి డైరెక్ట్‌గా ("ఛత్తీస్‌గఢ్ ఫైల్స్: డాక్స్, చాట్స్ ప్రధాన నిందితుడు NAN స్కామ్ ఇన్వెస్టిగేషన్‌ను ఎలా 'మేనేజ్' చేస్తున్నాడో చూపిస్తుంది, బాఘేల్ హిట్‌లిస్ట్ జారీ చేసారు వెబ్ న్యూస్ పోర్టల్ www.opindia.com లో 'రమణ్ సింగ్, ఇతరులను ఇంప్లీడ్ చేయడం') మరియు ప్రస్తుత కేసులో తదుపరి విచారణను నిర్దేశించడం; మరియు/లేదా

బి) ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ డైరెక్టరేట్ నుండి ప్రతివాది నంబర్ 1 & 4 ని ఇంప్లీడ్ చేసే కుట్రకు సంబంధించిన 'వాట్సాప్' చాట్‌లకు సంబంధించిన రికార్డులను నేరుగా సమన్ చేయండి; మరియు/లేదా
c) 11.10.2019 న ప్రతివాది నం. 2 చేసిన ఫిర్యాదుకు సంబంధించి పిటిషనర్- రాష్ట్రం యొక్క EOW/ACB ప్రారంభించిన 2019 నం. 35 బేరింగ్ ప్రాథమిక విచారణ రికార్డులను సమన్ చేయడానికి నేరుగా; మరియు/లేదా

d) 'డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ v. అనిల్ టుతేజా మరియు ఇతరులు ' పేరుతో 2021 యొక్క WP (Crl) నం. 506 తో పాటు ప్రస్తుత స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్‌ను ట్యాగ్ చేయడానికి నిర్దేశించండి. ఈ గౌరవనీయమైన కోర్టు ముందు పెండింగ్‌లో ఉంది; మరియు/లేదా
ఇ) ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో ఈ గౌరవనీయ న్యాయస్థానం తగిన మరియు సముచితమైనదిగా భావించే ఇతర లేదా తదుపరి ఉత్తరువు(ల)ను జారీ చేయండి.

45. మేము కక్షిదారులను విన్నాము, రికార్డ్‌లో ఉన్న సారభూతమైన అంశాలను పరిశీలించాము మరియు న్యాయస్థానం సమక్షంలో ఉదహరించిన నిర్ణయాలను పరిగణించాము.

46. హైకోర్టు, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను పరిశీలించి, పక్షాల వాదనలు అలాగే బార్‌లో ఉదహరించిన నిర్ణయాలను పరిశీలించిన తర్వాత, ఈ క్రింది విధంగా ఆక్షేపింపబడిన తీర్పులో నమోదు చేయబడింది: -

> "49. ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను పరిశీలించడం ద్వారా, అసమానమైన ఆదాయానికి సంబంధించిన ఆరోపణ బయటపడిందా లేదా, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లోని విషయాలను టూకీగా పరిశీలించడం ద్వారా, జరిగినట్లు చెప్పబడిన నేరం బయటపడిందా లేదా అని పరిశీలించడం ఈ కోర్టుకు సముచితం. అప్పుడే ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను ఈ కోర్టు రద్దు చేయవచ్చు. కాబట్టి, ప్రాథమికంగా కేసు బయటపడిందా లేదా అనేది చూడాలి. ఈ న్యాయస్థానం పైన పేర్కొన్న పేరాగ్రాఫ్‌లలో ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను విస్తృతంగా ఉటంకించింది, ఈ ఎఫ్ఐఆర్ అసమాన ఆదాయానికి సంబంధించి సంభావ్యతపై ఆధారపడి ఉందని స్పష్టంగా చూపిస్తుంది. 1988 చట్టంలోని సెక్షన్ 13(1)(బి), 13(2) ప్రకారం ఏదైనా వ్యక్తిని నేరారోపణ కోసం ఇంప్లీడ్ చేయడంలో ఏ వ్యక్తి అయినా ప్రమేయం ఉన్న అసమాన ఆదాయ పరిమాణానికి సంబంధించి FIR మౌనంగా ఉంది. ఎఫ్.ఐ.ఆర్ ని టూకీగ పరిశీలిస్తే ఈ ప్రాథమిక ఘటకాలు ప్రతిబించడంలేదు.
>
> ***
>
> 56. పిటిషనర్ మరియు అతని భార్య పేరిట వివిధ ఆస్తులు ఉండే అవకాశం ఉందని ఎఫ్ఐఆర్ పేర్కొంది. పిటిషనర్ తన భార్య మరియు ఇతర కుటుంబ సభ్యుల కోసం స్వయంగా పెట్టుబడి పెట్టడానికి సహేతుకమైన అవకాశం ఉందని మరియు అతని భార్య బ్యాంక్ ఖాతాలో భారీ మొత్తంలో డబ్బు జమ అయ్యే అవకాశం ఉందని కూడా ఎఫ్ఐఆర్ పేర్కొంది. ఖచ్చితమైన వాస్తవాలు మరియు గణాంకాలతో ఎఫ్ఐఆర్ ఎక్కడా ఎలాంటి నేరాన్ని వెల్లడించలేదు. ఎఫ్ఐఆర్ సంభావ్యతపై ఆధారపడి ఉంటుంది. చట్టం, 1988 ప్రకారం, సెక్షన్ 13(1)(బి)ని సెక్షన్ 13 తో చదవడం ద్వారా ప్రాథమిక నేరాన్ని నిర్ధారించడం ప్రాసిక్యూషన్‌కు సంబంధించినది. చట్టం 1988 ప్రకారం ప్రభుత్వోద్యోగికి వ్యతిరేకంగా ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లో పేర్కొన్న విధంగా నేరాన్ని ప్రతిబింబించడం ద్వారా మాత్రమే విచారణ ప్రారంభించి నేరాన్ని దర్యాప్తు చేయవచ్చు. ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లో నిర్దిష్ట ఆరోపణ లేనట్లయితే, కేవలం సంభావ్యతపై, పిటిషనర్‌ను ప్రాసిక్యూట్ చేయడం సాధ్యం కాదు. ఉచిత్ శర్మ అనే వ్యక్తి ఫిర్యాదు మేరకు ఎఫ్ఐఆర్ ను నమోదు చేశారు. పిటిషనర్ ఛత్తీస్‌గఢ్ ప్రభుత్వంలో ఉద్యోగం చేస్తున్నప్పుడు తన ఆదాయానికి మించిన ఆస్తులు బయటపడతాయనే భయంతో ఒక్క APR కూడా దాఖలు చేయలేదని ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లోని ఆరోపణ ఉంది. ఇది భారత ప్రభుత్వ మరియు ఛత్తీస్‌గఢ్ సివిల్ సర్వీసెస్ (ప్రవర్తన) నియమాలు, 1965 యొక్క అన్ని ప్రవర్తనా నియమాలను తీవ్రంగా ఉల్లంఘించవచ్చు, కాని విభాగంతో APR ని సమర్పించనందుకు చట్టం, 1988 లోని సెక్షన్ 13(1)(b) సెక్షన్ 13(2) తో చదవడం ద్వారా. 2004 నుండి 2018 మధ్య కాలంలో పిటిషనర్ ఎంత అసమానమైన ఆదాయాన్ని ఆర్జించారనే విషయాన్ని కూడా ప్రభుత్వానికి వెల్లడించనప్పటికీ, అతని పై విచారణ జరపలేము. APR ని ప్రభుత్వానికి సమర్పించకపోవడాన్ని, ఎంత అసమానమైన ఆదాయం పిటిషనర్ 2004 నుంచి 2018 వరకు సంపాదించాడనే వాస్తవాన్ని ఎఫ్ ఐఆర్ బహిర్గతం చేయలేదు.

47. అక్షేపించబడిన తీర్పు మరియు ఉత్తరువులో హైకోర్టు పేర్కొన్న దానికి మాత్రమే పరిమితమై, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లో హైకోర్టు జోక్యం చేసుకోవడం సమర్థించబడుతుందా అనేది నిర్ణయం కోసం ఉద్భవించే క్లుప్త ప్రశ్న.

48. శ్రీ జెఠ్మలానీ 'దురుద్దేశం' అనే అభ్యర్థన లేవనెత్తడం వలన అ.సి. మరియు యా.సి. తరపున ఆదేశాల కోసం దాఖలు చేసిన దరఖాస్తులోని విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని మేము అదనపు ప్రశ్న కు ఇచ్చే సమాధానం ఏమిటంటే, న్యాయస్థానం ప్రత్యేకించి భజన్ లాల్ (పైనతెలిపిన)లోని తీర్పులోని 102 వ పేరాలోని ఖండము (7)లో నిర్దేశించిన వాటిని

దృష్టిలో ఉంచుకుని రాజ్యాంగంలోని నిబంధన 226 లేదా క్రిమినల్ ప్రొసీజర్స్ కోడ్‌లోని సెక్షన్ 482 (ఇకపై 'Cr. PC', క్లుప్తంగా) కింద అధికారాన్ని వినియోగిస్తు , ప్రభుత్వ ఉద్యోగి కి వ్యతిరేకంగా పోలీసువారు దర్యాప్తు ప్రారంభించినపుడు PC చట్టంలోని సెక్షన్ 13 కింద నమోదు చేయబడిన ప్రథమ సమాచార నివేదికను రద్దు చేయడానికి ఏ మేరకు సమర్థించబడుతోంది.

49. మేము పైన పేర్కొన్న రెండు ప్రశ్నలకు, మా చర్చకు ముందుమాట, సమాధానాలకు దారితీస్తాము, అంతం లేకుండా మనకు అంతరాయం కలిగించే ప్రమాదకరమైన మరియు ఆందోళనకరమైన ధోరణిని గమనించాము. సంపద సమాన పంపిణీని సాధించేందుకు కృషి చేయడం ద్వారా భారత ప్రజలకు సామాజిక న్యాయాన్ని భద్రపరచడం రాజ్యాంగం యొక్క పూర్వపు వాగ్దానం అయినప్పటికీ, ఇది ఇంకా సుదూర కలే. ప్రధానమైనది కాకపోయినా, ఈ రంగంలో పురోగతిని సాధించడానికి అత్యంత ముఖ్యమైన అడ్డంకులలో ఒకటి నిస్సందేహంగా 'అవినీతి'. అవినీతి అనేది ఒక అనారోగ్యం, దాని ఉనికి జీవితంలోని ప్రతి నడకలోనూ వ్యాపించి ఉంటుంది. ఇది ఇప్పుడు పాలనా కార్యకలాపాల రంగాలకే పరిమితం కాలేదు; విచారకరంగా, ఒక జీవన విధానంగా మారిందని బాధ్యతగల పౌరులు అంటున్నారు. నిజానికి మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు తలచుకున్న మహోన్నతమైన ఆశయాలను స్థిరంగా కొనసాగించడం ఒకవైపు క్రమంగా తగ్గుముఖం పట్టడం, సమాజంలో నైతిక విలువల పతనం వేగంగా జరుగుతుండడం మొత్తం సమాజానికి అవమానకరం. మరోవైపు పెరుగుదల. అవినీతి మూలాలను కనుగొనడానికి పెద్దగా చర్చ అవసరం లేదు. హిందూమతంలో ఏడు పాపాలలో ఒకటిగా పరిగణించబడే 'దురాశ' దాని ప్రభావం అధికంగా ఉంది. వాస్తవానికి, సంపదపై అసంతృప్త దురాశ అవినీతిని క్యాన్సర్ లాగా అభివృద్ధి చేయడానికి దోహదపడింది. అవినీతిపరులు చట్టాన్ని అమలు చేసేవారిని మోసం చేయడంలో విజయం సాధిస్తే, వారి విజయం చిక్కుకుంతామనె భయాన్ని కూడా తొలగిస్తుంది. నియమాలు మరియు నిబంధనలు నిరాడంబరమైన మానవుల కోసం మాత్రమేనని మరియు వారి కోసం కాదని వారు ఊహలో మునిగిపోతారు. పట్టుబడటం, వారికి, పాపం. చిన్న ఆశ్చర్యం, అవినీతిపనుల వ్యాప్తి సాధారణంగా గమనించవచ్చు. తదుపరి దర్యాప్తులు/విచారణలు మరింత బాధ కలిగించేవి. చాలా తరచుగా కాకుండా, ఇవి చాలా చెడిపోయాయి మరియు అవినీతిపనుల కంటే పెద్ద అవినీతిపనుల నిష్పత్తిని కలిగి ఉంటాయి. అయితే, ఈ పరిస్థితిని కొనసాగించాలా? అవినీతికి పాల్పడిన ప్రభుత్వోద్యోగులను వెతికి పట్టుకుని, వారికి తగిన శిక్ష విధించడం PC చట్టం యొక్క విధి . "మనం ప్రజలం", మన రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించడంతో, రాజ్యాంగ నీతి మరియు విలువలకు అనుగుణంగా విశ్వాసం మరియు బాధ్యతగల స్థానాలపై ఉందే వ్యక్తుల నుండి చాలా ఉన్నత ప్రమాణాలను ఆశించాము. విచారకరంగా, అది సాధ్యపడలేదు ఎందుకంటే, ఇతరత్రా, 'ప్రజలకు సేవ చేయడం' కోసం ప్రజఆ సేవలో చేరిన వ్యక్తులలోని చిన్న వర్గం అన్నిటికంటే ఎక్కువ స్వకీయమైన ఆసక్తిని కలిగి ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది మరియు ఈ ప్రక్రియలో, దేశం యొక్క ఖర్చుతో తమకు తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అనులోమానుపాతంలో సంపదను పోగుచేసుకున్నారు. అవినీతి అనే క్యాన్సర్ పెరగకుండా మరియు అభివృద్ధి చెందకుండా నిరోధించడానికి తగిన చట్టం అమలులో ఉన్నప్పటికీ, దానికి పదేళ్ల జైలు శిక్ష ద్వారా గరిష్టంగా శిక్ష విధించబడుతుంది, తగిన స్థాయిలో దానిని అరికట్టడం, దానిని నిర్మూలించడం చాలా అంతుచిక్కనిది మాత్రమే కాదు, ప్రస్తుతం ఊహించలేనిది. అద్భుత కథలలో వలె మాయా మంత్రదండం లేదు, అది దురాశను తుడిచిపెట్టగలదు కాబట్టి, రాజ్యాంగ న్యాయస్థానాలు దేశ ప్రజలకు అవినీతి పట్ల ఏమాత్రం సహనం చూపకుండా మరియు నేరానికి పాల్పడిన వారిపై తీవ్రంగా పోరాడాల్సిన బాధ్యతను కలిగి ఉన్నాయి. అదే సమయంలో, దురదృష్టవశాత్తూ,

అవినీతి ప్రవర్తన కలిగిన స్వార్థ ప్రయోజనాల కోసం తెర వెనుక నుండి ప్రవర్తించే వ్యక్తులచే చిక్కుల్లో కూరుకుపోయిన అమాయక ప్రభుత్వోద్యోగులను రక్షించాలి. పని, నిస్సందేహంగా, కష్టతరమైనది, అయితే ధాన్యాన్ని పొట్టు నుండి జల్లెడ పట్టడం ద్వారా దానిని సాధించడానికి ప్రతి ప్రయత్నం చేయాలి. భవిష్యత్తులో మంచి రోజులు వస్తాయన్న దృఢమైన ఆశతో చర్చను ఇక్కడ వదిలివేస్తున్నాము.

50. వివాదం యొక్క యోగ్యతలకు సంబంధించినంతవరకు, మేము తప్పనిసరిగా PC చట్టం యొక్క సంబంధిత నిబంధనలను చదవడం ద్వారా ప్రారంభించాలి . సెక్షన్ 2(సి) లో "పబ్లిక్ సర్వెంట్" నిర్వచించబడింది . అ.సి.తో పాటు యా.సి.ని కూడా అలాంటి అర్థంలో అర్థం చేసుకోవడం వివాదాస్పదం కాదు . సెక్షన్ 13(1) ఫ్ఫ్ చట్టం "నేరసంబంధమైన దుష్ప్రవర్తన"ను నిర్వచిస్తుంది. ప్రభుత్వోద్యోగి తనకు అప్పగించిన ఏదైనా ఆస్తిని లేదా పబ్లిక్ సర్వెంట్‌గా తన నియంత్రణలో ఉన్న ఏదైనా ఆస్తిని (ఎ) నిజాయితీగా లేదా మోసపూరితంగా దుర్వినియోగం చేస్తే లేదా తన స్వంత ఉపయోగం కోసం మార్చినట్లయితే లేదా మరే ఇతర వ్యక్తిని అనుమతించినట్లయితే అతను నేరపూరిత దుష్ప్రవర్తనకు పాల్పడినట్లు చెబుతారు. లేదా (బి) అతను తన కార్యాలయ కాలంలో ఉద్దేశపూర్వకంగా తనను తాను అక్రమంగా సంపన్నం చేసుకుంటాడు. ఆ విధంగా, ఒక పబ్లిక్ సర్వెంట్ తన కార్యాలయ కాలంలో ఉద్దేశపూర్వకంగా అక్రమంగా సంపన్నం చేయడం నేరపూరిత దుష్ప్రవర్తన. సెక్షన్ 13(1) లో రెండు వివరణలు ఉన్నాయి. మొదటి వివరణ ప్రకారం, ఒక వ్యక్తి లేదా అతని తరపున ఏ వ్యక్తి అయినా, తన కార్యాలయ కాలంలో ఏ సమయంలోనైనా, డబ్బు వనరులు లేదా ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకున్నట్లయితే లేదా కలిగి ఉన్నట్లయితే, ఉద్దేశపూర్వకంగా తనను తాను అక్రమంగా సంపన్నం చేసుకున్నట్లు భావించబడుతుంది. పబ్లిక్ సర్వెంట్ సంతృప్తికరంగా లెక్కించలేని తన తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అసమానమైనది. ఇతర వివరణ "తెలిసిన ఆదాయ వనరులు" అంటే ఏదైనా చట్టబద్ధమైన మూలాల నుండి పొందిన ఆదాయాన్ని నిర్వచిస్తుంది. ఈ నిబంధనను ఆకర్షించడానికి, ఆ అధికారి తప్పనిసరిగా పబ్లిక్ సర్వెంట్ అయి ఉండాలి. అతను ఆధీనంలో ఉన్నట్లు గుర్తించబడాలి, అతను స్వయంగా లేదా అతని తరపున ఏ వ్యక్తి ద్వారా అయినా, ఏ సమయంలోనైనా, అతని కార్యాలయంలో, డబ్బు వనరులు లేదా అతనికి తెలిసిన వాటికి అసమానమైన ఆస్తి ఆదాయ వనరులు. అతను దానిని సంతృప్తికరంగా లెక్కించలేకపోతే, అతను నేరపూరిత దుష్ప్రవర్తనకు పాల్పడినందుకు అతనిపై చర్య తీసుకోబడతాడు మరియు సబ్-సెక్షన్ (2)లో అందించిన విధంగా అటువంటి వ్యవధిలో అభియోగం రుజువైతే తగిన శిక్ష మరియు జరిమానా విధించబడుతుంది. నిస్సందేహంగా, ఇది ఊహాజనిత అన్వేషణే కానీ ఆ అన్వేషణ మూడు వాస్తవాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది, అవి. (i) పబ్లిక్ సర్వెంట్‌గా ఉండటం, (ii) తన కార్యాలయ కాలంలో ఎప్పుడైనా, అతను స్వయంగా లేదా అతని తరపున ఎవరైనా వ్యక్తి ద్వారా, తనకు తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అసమానమైన ద్రవ్య వనరులు లేదా ఆస్తిని కలిగి ఉంటే , ఆపై (iii) అతను సంతృప్తికరంగా దాని కోసం లెక్కించవలసి ఉంటుంది. నేరపూరిత దుష్ప్రవర్తన నేరం (ii) రుజువైతే మరియు (iii) జరగకపోతే. కాబట్టి, సబ్-సెక్షన్ (1) కింద ప్రాసిక్యూషన్ ప్రారంభించబడితేఫ్ఫ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 13 మరియు ఆరోపణ విచారణలో రుజువైతే, సంబంధిత ప్రభుత్వోద్యోగి దానిలోని సబ్-సెక్షన్ (2) ప్రకారం శిక్షకు గురవుతాడు.

51. ఏ ప్రభుత్వోద్యోగి అయినా తన సర్వీసు కాలంలో తనను తాను అక్రమంగా సంపన్నం చేసుకోవడాన్ని దేశ చట్టం అసహ్యించుకుంటుంది. అటువంటి ప్రభుత్వోద్యోగి ఆస్తులను పెంచడం అనేది రాజ్యాంగబద్ధంగా అనుమతించబడని ప్రవర్తనతో సమానం మరియు అలాంటి ప్రవర్తన PC చట్టం యొక్క స్కానర్ కింద ఉంచబడుతుంది . ఈ కోర్టు రాజ్యాంగ

ధర్మాసనం తన లలితా కుమారి Vs. ప్రభుత్వ UP8 తీర్పులో, ఇతరత్రా ప్రాథమిక విచారణ నిర్వహించాల్సిన కేసులు ప్రతి కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటాయని గమనించి, ప్రథమ సమాచార నివేదిక నమోదుకు ముందు ప్రాథమిక విచారణ నిర్వహించి, 'అవినీతి కేసులను చేర్చగల' కేసులను (సంపూర్ణంగా కాకపోయినా) వర్గీకరించారు. 'అటువంటి వర్గంలో. అసమాన ఆస్తుల సంపాదన ఫిర్యాదులో ప్రాథమిక విచారణ లేదా విచారణ అనివార్యమని మేము విశ్వసిస్తున్నాము, ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న ప్రభుత్వోద్యోగి యొక్క ప్రయోజనాలను కాపాడటమే కాకుండా, అటువంటి ఫిర్యాదు ఏదైనా దురుద్దేశంతో దాఖలైతే, అసమాన ఆస్తుల పరిమాణాన్ని తగిన విధంగా అంచనా వేయడానికి కూడా ఈ ఫిర్యాదులో కొంత వాస్తవం ఉండాలి.

(2014) 2 SCC 1

52. పరిశీలనలో ఉన్న ఈ రకానికి చెందిన కేసుకు సంబంధించి, ప్రత్యేకించి ఉ.శ. ఫిర్యాదుపై ప్రాథమిక విచారణకు అనుగుణంగా FIR నమోదు చేయబడి, దాని ప్రారంభ దశలో ఉన్నప్పుడు, దర్యాప్తులో అవసరమైన ఘటకాలు సంబంధిత పబ్లిక్ సర్వెంట్ యొక్క తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అనులోమానుపాతంలో డబ్బు వనరులు లేదా ఆస్తులు లేదా ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకోవడం వంటి అవసరమైన సాక్ష్యాధారాలను సేకరించిన ఆధారంగా , సెక్షన్ 173(2) Cr.P.C. ప్రకారం కింద పోలీసు నివేదిక సమర్పించవచ్చు. ప్రాథమిక విచారణను నిర్వహించే దశలో, దర్యాప్తు అధికారాల వినియోగం నిషేధించబడింది, అటువంటి విచారణ ఫస్ట్ ఇన్ఫర్మేషన్ రిపోర్ట్ రిజిస్టర్ చేయాల్సిన అవసరం ఉందా అనే అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరుచుకునే ప్రక్రియను సులభతరం చేయడానికి ఉద్దేశించబడింది. తన యజమాని క్రింద అతని కార్యాలయం ఉన్న కాలంలో, ప్రభుత్వోద్యోగి తనకు తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అసమానమైన ద్రవ్య వనరులు లేదా ఆస్తులను కలిగి ఉన్నట్లు అనుమానించబడకపోవచ్చు. అలాంటి ఆస్తులు లేదా వనరులు అతని తరపున ఎవరైనా కలిగి ఉండవచ్చు. అటువంటి దృష్టాంతంలో, ప్రభుత్వానికి - యజమానికి - దాని వ్యక్తిత్వం లేని స్వభావం మరియు ప్రభుత్వ స్థాయిలలో సాధారణ బద్ధకం లేదా ఉదాసీనత కారణంగా అధికారిని అక్రమంగా సంపాదించిన వనరులు లేదా ఆస్తులతో అనుసంధానించడం చాలా కష్టమైన పని. అవినీతిపరులైన ప్రభుత్వోద్యోగులను నిర్మూలించడానికి, ఈ విషయంలో అవసరమైన ఘటకాలను సేకరించి, క్రోడీకరించేందుకు ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో మరియు అంకితభావంతో పనిచేసే సిబ్బందిని నిమగ్నం చేయాలి. జోక్యం లేకుంటే Cr.P.C. పరంగా అనుసరించే అవకాశం ఉన్న దర్యాప్తు, దర్యాప్తు అధికారిని వివాదంలో ఉన్న ఆస్తి లేదా ఆర్థిక వనరుల మరియు ప్రభుత్వ ఉద్యోగి మధ్య ముఖ్యమైన సంబంధాలను స్థాపించే మొత్తం సాక్ష్యాలను సేకరించడానికి మరియు క్రోడీకరించడానికి అనుమతిస్తుంది. పరిస్థితుల గొలుసులో ఏదైనా సంబంధమును తీయడం అనేది మొత్తం కసరత్తుకు విఘాతం కాగలదు కాబట్టి, శ్రద్ధ మరియు నైపుణ్యం రాజీ పడకుండా ఉండటం చాలా అవసరం.

53. ఇది పిసి చట్టంలోని సెక్షన్ 13 మరియు పై సూత్రాల వెలుగులో, అ.సి. మరియు ఒక ఫోర్టియోరీ, అతని భార్య యా.సి. పై ఏదైనా గుర్తించదగిన నేరం జరిగిందో లేదో అంచనా వేయడానికి మేము ఎఫ్.ఐ.ఆర్. మరియు మునుపటి ఫిర్యాదును చదవాల్సిన అవసరం ఉంది.

54. ఉ.శ. ముఖ్యమంత్రికి సమర్పించిన ఫిర్యాదులో, IRS లో చేరిన సమయంలో దాఖలు చేసిన వార్షిక ఆస్తి రిటర్న్‌లో అ.సి. చాలా నిరాడంబరమైన నేపథ్యం నుండి వచ్చినట్లు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నప్పటికీ, “అతను తన చట్టపరమైన ఆదాయ వనరులకు విరుద్ధంగా 2500 కోట్లు అంతకన్నా ఎక్కువ అసమాన ఆస్తులను కూడబెట్టగలిగాడు”. ఒకరు దీనిని ఒక

పొడవైన స్వామ్యంగా పరిగణించవచ్చు, ఇది పూర్తిగా నిరాధారమైనది. అయినప్పటికీ, ఎఫ్ఐఆర్ నమోదుకు దారితీసిన ప్రాథమిక విచారణలో వెల్లడైనందున మరియు దానిలో భాగంగా ఏర్పడినందున దానిని తిరస్కరించలేము. అ.సి., ఒక పబ్లిక్ సర్వెంట్గా, అతని ద్వారా, తనకు తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అసమానమైన, మరియు సంతృప్తికరంగా లెక్కించలేని ఏదైనా తక్కువ విలువ కలిగిన అటువంటి సంపద లేదా సంపదను కూడబెట్టిన కేసును ప్రాసిక్యూషన్ నిర్మించడం నిజమే అయినప్పటికీ అది పోలీసు నివేదికను దాఖలు చేస్తున్నప్పుడు, 25 ఫిబ్రవరి, 2020 న ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయబడినప్పుడు, వాస్తవాలు మరియు గణాంకాలు కచ్చితత్వంతో కూడిన ప్రథమ సమాచార నివేదికలో భాగం కావాలని చట్టం యొక్క అవసరం ఉన్నట్లు అనిపించదు.

55. ముందుకు వెళుతున్నప్పుడు, 2004 నుండి 2018 వరకు ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించనప్పటికీ, అ.సి. మరియు యా.సి. లు తమకు తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అసమానమైన ఆస్తిని సంపాదించిన “చెక్ పీరియడ్” అని ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ని పరిశీలించినప్పుడు కనుగొనబడింది. అ.సి. మరియు యా.సి. ఇద్దరూ జీతాలు, వడ్డీ మరియు విక్రయించిన ఆస్తుల విలువ కు పొందిన డబ్బు పరిమాణాన్ని అంచనా వేసేందుకు కొన్ని లెక్కలు ఉన్నాయి. అ.సి. మరియు యా.సి. వేర్వేరు ప్రదేశాలలో సంపాదించిన స్థిరాస్తుల "ధర" వివరాలు కూడా అందులో ప్రస్తావించబడ్డాయి. ఆ తర్వాత ఈ ఆస్తులతో పాటు దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాల్లో అ.సి., యా.సి.ల పేర్లపై ఇతర ఆస్తులు ఉండే అవకాశం ఉందని పేర్కొంది. విదేశాలలో అ.సి. తన స్వంత పేరుతో లేదా అతని భార్య మరియు ఆధారపడిన సభ్యుల పేర్లతో చేసిన పెట్టుబడులకు సంబంధించిన సూచనలు కూడా ఉన్నాయి. యా.సి. బ్యాంకు ఖాతాలో నిత్యం లక్షల్లో డబ్బు జమ అవుతుంటే పెద్ద మొత్తంలో పెట్టుబడులు పెట్టడం వల్లే పరిగణన (లాభం) వస్తుందని అనుమానిస్తున్నారు. ఏప్రిల్ 2013 నుండి జూలై, 2016 వరకు రూ.1,01,83,869.00, మరియు రూ.75,55,058.00 అక్టోబర్, 2018 నుండి నవంబర్, 2019 వరకు కార్గిల్ ఇండియా ప్రై.లి. మరియు కోర్టేసన్ కన్సల్టింగ్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, తలా, యా.సి. యొక్క బ్యాంక్ ఖాతాలో మరియు భారీ మొత్తాలను జమా చేసారు, అటువంటి ఆర్థిక లావాదేవీలకు ప్రాథమికంగా నిమిషమైన పరిశీలన అవసరం స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి అని ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లో వెల్లడైంది. ఇవి, 'మెమోరియల్ ఫౌండేషన్' యొక్క ప్రమోటర్గా అ.సి. మరియు యా.సి. సంస్థ భాగస్వామిగా వారి ప్రమేయానికి సంబంధించిన కొన్ని ఇతర వెల్లడితో పాటు క్రింది విషయాలను వెల్లడిస్తున్నాయి:

> “*** ఆదాయానికి మించిన ఆస్తులకు సంబంధించిన సమాచారం, విచారణలో అందిన సమాచారం ప్రకారం, గుర్తింపదగిన నేరము చేసినట్లు ప్రాథమికంగా కనిపిస్తుంది. దీనిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, పైన పేర్కొన్న ఆస్తులతో పాటుగా చర మరియు స్థిరాస్తులకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని పొందేందుకు దర్యాప్తు అవసరం. షేర్లు, వాహనాలు, నగలు మాత్రమే కాకుండా బంధువుల పేరిట ఉన్న బినామీ ఆస్తులకు సంబంధించిన సమాచారం కూడా రాబట్టే అవకాశం ఉంది. 2014 నుండి డిసెంబర్ 2018 వరకు పబ్లిక్ సర్వెంట్గా ఉన్న సమయంలో దరఖాస్తు చేయని అమన్ సింగ్ మరియు యాస్మిన్ సింగ్ చట్టబద్ధంగా పొందిన ఆదాయం రూ. 3,33,71,290, దానితో పోల్చితే, దరఖాస్తుదారుడు కాని అమన్ సింగ్ తన పేరు మీద మరియు అతని భార్య మరియు ఆధారపడిన సభ్యుల పేరు మీద అపారమైన అసమానమైన ఖర్చులు చేసినట్లు కనుగొనబడింది,అవినీతి నిరోధక చట్టం , 1988 లోని సెక్షన్లు 13(1) B, 13(2) సవరణ చట్టం , 2018 మరియు భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 120(B) నేరము జరిగినట్లు కనుగొనబడింది.

56. ఎఫ్.ఐ.ఆ.ర్. ని మరింత మెరుగ్గా రూపొందించి ఉండవచ్చనేది నిజం. సుదీర్ఘ విచారణ ప్రక్రియకు ప్రథమ సమాచార నివేదిక ప్రారంభ బిందువు మరియు అటువంటి నివేదిక యొక్క అసమర్థమైన ముసాయిదాను సద్వినియోగం చేసుకుని నిందితుడు అటువంటి దర్యాప్తును అణచివేయవచ్చు కాబట్టి, ఇది నిరోధించడానికి మరింత శ్రద్ధ మరియు నైపుణ్యం

అవసరము. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఈ కేసులో ఎఫ్ఐఆర్ యొక్క అసమర్థమైన ముసాయిదాపై గణనీయమైన మలుపులు ఏమీ లేవు, ఎందుకంటే ఇది అ.సి. మరియు యా.సి. గుర్తించదగిన నేరం చేసిన కేసుగా మారుతుంది. నిజానికి, అ.సి. మరియు యా.సి. లకు చెందని ఆస్తుల యొక్క అంకగణిత లోపాలు లేదా తప్పుగా వర్ణించబడిన తప్పుడు లెక్కలు ఏవైనా ఉంటే, విచారణలో చేరేటప్పుడు వారు దానిని ఎత్తి చూపడానికి స్వేచ్ఛ కలిగి ఉన్నారు. మరియు సొత్తులు/ఆస్తులను పూర్తిగా బహిరంగం చేయకపోవడం లేదా బహిర్గతం చేయకపోవడం మరియు వారిచే నేరపూరిత దుష్ప్రవర్తనకు సంబంధించిన ఎటువంటి కార్యకలాపాలు జరగలేదని దర్యాప్తు అధికారికి సూచించడానికి కూడా వారికి అనుమతి ఉంది. అయితే, గుర్తించదగిన నేరాన్ని ఎఫ్.ఐ.ఆ.ర్. ను బహిర్గతం చేయడంలేదనే ఆధారం పై దాన్నీ వారు సవాలు చేయడానికి ఎంచుకున్నారు.

57. ఎఫ్.ఐ.ఆ.ర్. యొక్క మా పఠనం ఆధారంగా, హైకోర్టు దానిని రద్దు చేసిన కారణాలను మేము అభినందించలేకపోతున్నాము. (i) అదే "అసమాన ఆదాయానికి సంబంధించి సంభావ్యతపై ఆధారపడి ఉంటుంది" అని ఎఫ్ఐఆర్ స్పష్టంగా నిరూపిస్తున్నదని హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది, (ii) ఎఫ్ఐఆర్ "అసమాన ఆదాయ పరిమాణానికి సంబంధించి మౌనంగా ఉంది. చట్టం, 1988 లోని సెక్షన్ 13(1)(బి) , 13(2) కింద నేరారోపణకు ఏ వ్యక్తినైనా ఇరికించడంలో ఏ వ్యక్తినైనా ప్రమేయం చేయడంలో ప్రధానమైన అంశాలు ", (iii) ఈ "ప్రాథమిక పదార్థాలు కేవలం పరిశీలన నుండి ప్రతిబింబించవు. ఎఫ్ఐఆర్", (iv) "ఎఫ్ఐఆర్ ఖచ్చితమైన వాస్తవాలు మరియు గణాంకాలతో ఎటువంటి నేరాన్ని ఎక్కడా వెల్లడించలేదు" మరియు (v) " సెక్షన్ 13(1)(బి) కింద నేరం ,చట్టం, 1988 యొక్క 13(2) రూపొందించబడలేదు".

58. ఎఫ్.ఐ.ఆర్.కు సవాలును నిర్ణయించేటప్పుడు,ఒక నేర విచారణను రద్దు చేసే అధికారాన్ని చాలా పొదుపుగా ఉపయోగించాలని భజన్‌లాల్ (పైన తెలిపిన) లో చేసిన సూచన ని మరియు జాగ్రత్తతో అది కూడా అరుదైన సందర్భాల్లో; హైకోర్టు పరిగణించలేదని మా భావన; ఇంకా, ఎఫ్ఐఆర్ లేదా ఫిర్యాదులో చేసిన ఆరోపణలకు సంబంధించిన బాధ్యత లేదా వాస్తవికత లేదా ఇతరత్రా విచారణ చేపట్టడంలో న్యాయస్థానం సమర్థించబడదు; మరియు అసాధారణమైన లేదా స్వాభావిక అధికారాలు కోర్టుకు దాని ఇష్టానుసారం లేదా మోజు ప్రకారం వ్యవహరించడానికి ఏకపక్ష అధికార పరిధిని అందించవు.

59. ఈ విధమైన జాగ్రత్తలు అన్ని కేసులలో ఆశించిన ప్రభావాన్ని చూపలేదని తెలుస్తోంది, ఈ కోర్టు దాని తదుపరి నిర్ణయాలలో, ఉన్నత న్యాయస్థానాలు తన అధికారాలను అమలు చేసినప్పుడల్లా స్థిరపడిన చట్ట సూత్రాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాల్సిన అవసరాన్ని పునరుద్ఘాటించింది. రాజ్యాంగంలోని నిబంధన 226 లేదా సెక్షన్ 482 సీ.ఆర్.పీ.సీ. ప్రథమ సమాచార నివేదిక/ఫిర్యాదును రద్దు చేసినందుకు అందులో చేసిన ఆరోపణల యొక్క సంభావ్యత, విశ్వసనీయత లేదా వాస్తవికతపై విచారణ చేపట్టడంలో న్యాయస్థానాలు సమర్థించబడవు (మేము నొక్కి చెప్పడం). ఈ విషయంలో PC చట్టం కింద ఒక కేసుతో వ్యవహరించేటప్పుడు, మహారాష్ట్ర Vs ఈశ్వర్ పిరాజీ కల్పత్రి**9** ఈ కోర్టు నిర్ణయాన్ని మేము లాభదాయకంగా సూచించవచ్చు.

60. తపన్ కుమార్ సింగ్ (పైన పేర్కొన్న) తీర్పు పై శ్రీ సిబల్ చాలా బలమైన ఆధారాన్ని ఉంచారు. అక్కడ, ఈ న్యాయస్థానం ఇలా తీర్పు చెప్పింది:

> "20. *** గుర్తించదగిన నేరం యొక్క కమిషన్‌ను బహిర్గతం చేసే సమాచారం, అవసరమైన అన్ని సాక్ష్యాలను సేకరించి, ఆ తర్వాత చట్టానికి అనుగుణంగా చర్య తీసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో దర్యాప్తు యంత్రాంగాన్ని మాత్రమే కదిలిస్తుంది. నిజమైన పరీక్ష ఏమిటంటే, అందించిన సమాచారం నేరాన్ని అనుమానించడానికి కారణాన్ని అందిస్తుంది, సంబంధిత పోలీసు అధికారి సెక్షన్ 156 కోడ్ ప్రకారం దర్యాప్తు చేయడానికి అధికారం పొందుతారు. అది జరిగితే, అతను సమాచారాన్ని రికార్డ్ చేయడం మరియు కేసును స్వయంగా దర్యాప్తు చేయడం లేదా దర్యాప్తు చేయడానికి ఇతర సమర్థుడైన అధికారిని నియమించడం తప్ప అతనికి వేరే మార్గం లేదు. నివేదిక నిజమా కాదా, జరిగిన తీరుపై పూర్తి వివరాలు వెల్లడిస్తాయా, నిందితుడి పేరు ఉందా, ఆరోపణలకు తగిన సాక్ష్యాలు ఉన్నాయా అనే ప్రశ్నలన్నీ పరిశీలనకు పరాయి విషయాలే. నివేదిక గుర్తించదగిన నేరం యొక్క కమిషన్‌ను వెల్లడిస్తుంది. సమాచారం ఈ విషయాలకు సంబంధించి పూర్తి వివరాలను అందించనప్పటికీ, దర్యాప్తు అధికారి తనకు వీలైతే కేసును దర్యాప్తు చేసి నిజమైన వాస్తవాలను వెలికితీసే బాధ్యత నుండి విముక్తి పొందడు.
> 9 (1996) 1 SCC 542

61. అందువల్ల, దర్యాప్తు ఇంకా ప్రారంభం కానప్పుడు, ప్రథమ సమాచార నివేదికలోని ఆరోపణలు ఎంతవరకు సంభావ్యమైనవి, నమ్మదగినవి లేదా వాస్తవమైనవి మరియు ప్రథమ సమాచార నివేదిక ఎంత వరకు ఉండవచ్చు అనే దానిపై ఎటువంటి పరిశీలన ఉండకూడదు అనేది చట్టం యొక్క స్థిర సూత్రం. కేవలం అనుమానాస్పదంగా నమోదైంది, దాని ప్రకారం, "సంభావ్యత" ఆధారంగా రూపొందించబడిన ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను నిషేధించాల్సిన అవసరం లేదని హైకోర్టు గ్రహించి ఉండాలి. ఆరోపణల ప్రాముఖ్యత ఆధారంగా చూస్తే, నేరం జరిగిందనే "కేవలం అనుమానం"పై నమోదు చేసిన మొదటి సమాచార నివేదికతో పోలిస్తే, నేరం జరిగినట్లు "సంభావ్యత" ఆధారంగా రూపొందించబడిన ప్రథమ సమాచార నివేదిక స్పష్టంగా ఉన్నత స్థాయిని కలిగి ఉంటుంది. కట్టుబడి, ఈ సూత్రాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవడంలో హైకోర్టు విఫలమైంది మరియు ఈ దశలో తాను చేయకూడని పనిని ఖచ్చితంగా చేసింది. అందువల్ల, ఏ కారణం పై హైకోర్టు జోక్యం చేసిందో అది సమర్థించబడదని మేము నిస్సందేహంగా అభిప్రాయపడుతున్నాము.

62. గుర్తించదగిన నేరాన్ని బహిర్గతం చేయనందున రద్దు చేసెందుకు ఈ కేసులో ఎఫ్.ఐ.ఆర్. ఏ వర్గాలకు సరిపోదని RP కపూర్ (పైన పేర్కొన్న) మరియు భజన్ లాల్ (పైన పేర్కొన్న) తీర్పుల పై శ్రీ హెడ్గే ఆధారపడటం కూడా సరైనదే

63. KT థామస్, న్యా.. (అప్పుడు అతని ప్రభువు వలె) యొక్క పదాలను అరువుగా తీసుకుంటే, ప్రస్తుత కేసులో ఆరోపించిన నేరం వాస్తవికతను "పరీక్షించడానికి హైకోర్టు ఉత్తమమైన జల్లెడ ద్వారా ఫిర్యాదును జల్లెడ పట్టిందని" సురక్షితంగా నిర్ధారించవచ్చు. ప్రథమ సమాచార నివేదికకు సవాలును పరిగణించే దశలో ఈ విధానం స్పష్టంగా అనుమతించబడదు, సవాలు లో ఉన్న తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు సమర్థించబడదని మేము భావిస్తున్నాము.

64. మేము ఇప్పుడు అక్రమ సంపన్నుల (ఆర్థిక వనరులు లేదా తెలిసిన ఆదాయ వనరులకు అసమానమైన ఆస్తిని కలిగి ఉండటం) కేసుల దర్యాప్తు అంశంపై CBI జారీ చేసిన 12 నవంబర్ 2020 నాటి సర్క్యులర్ నెం. 29/2020 ని (ఇకనుంచి'CBI సర్క్యులర్', క్లుప్తంగా) పరిగణలోకి తీసుకుంటాము. సిబిఐ సర్క్యులర్‌ను పరిశీలించిన తర్వాత, అసమాన ఆస్తుల కేసులకు సంబంధించి ప్రథమ సమాచార నివేదిక నమోదుకు మార్గనిర్దేశం చేసే పద్ధతిని అదే అందించిందని మేము కనుగొన్నాము. వ్రాతపూర్వక వాదనల గమనికలకు ఏప్రిల్ 12, 2021 నాటి సర్క్యులర్ జతచేయబడింది, దీని ద్వారా CBI యొక్క పద్ధతి రాష్ట్రం యొక్క ACB/EOW కి కూడా వర్తిస్తుందని రాష్ట్రం వివరణ ఇచ్చింది (ఎందుకంటే రాష్ట్రం యొక్క ACB/EOW యొక్క సంగ్రహము తెలియజేయబడలేదు) మరియు CBI యొక్క పద్ధతి అఖిల భారత మరియు

కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన సేవా అధికారులకు కూడా వర్తిస్తుంది. అయితే, సీబీఐ సర్క్యులర్‌లో అందించిన పద్ధతి ఉల్లంఘించినట్లు అ.సి. మరియు యా.సి. తరపున చేసిన వాదన మమ్మల్ని ఆకట్టుకోలేకపోయింది. స్పష్టంగా, ప్రస్తుత కేసులో ఎఫ్.ఐ.ఆ.ర్. 2020 ఫిబ్రవరి 25 న నమోదైంది, అయితే ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసిన దాదాపు 9 (తొమ్మిది) నెలల తర్వాత 2020 నవంబర్ 12 న సీ.బీ.ఐ. సర్క్యులర్ జారీ చేయబడింది మరియు దాదాపు ఏడాది తర్వాత రాష్ట్రం దాన్ని ఆమోదించింది. ఫిబ్రవరి 25, 2020 న CBI సర్క్యులర్ ఉనికిలో లేనందున, CBI సర్క్యులర్‌ను సూచించడం ద్వారా ప్రస్తుత కేసులో FIR చెల్లుబాటు కాదు. సిబిఐ సర్క్యులర్ మాత్రమే న్యాయమైనది మరియు సముచితమైనది, 12 ఏప్రిల్, 2021 తర్వాత, అసమాన ఆస్తులను సంపాదించిన కేసులకు సంబంధించిన ప్రథమ సమాచార నివేదికల నమోదు విషయంలో మాత్రమే రాష్ట్రం ఆమోదించిన CBI సర్క్యులర్‌ను అనుసరించడం న్యాయమైనది మరియు సముచితమైనది. కాబట్టి, CBI సర్క్యులర్‌ను ఉల్లంఘించినందుకు ఎఫ్.ఐ.ఆర్. చెల్లుబాటు కాదనడానికి మాకు ఏ కారణం కనిపించడములేదు.

65. అందువల్ల, దర్యాప్తు ప్రక్రియలో హైకోర్టు జోక్యం చేసుకోవడం సమర్థనీయం కాదని మరియు ఎఫ్.ఐ.ఆర్. ను రద్దు చేయడంలో న్యాయపరమైన తప్పిదానికి పాల్పడిందని పేర్కొంటూ మేము మొదటి ప్రశ్నకు సమాధానం ఇస్తున్నాము.

66. రెండో ప్రశ్నకు సమాధానం ఏమంటె దురుద్దేశం అనె భావన ఉంది కావున ఎఫ్.ఐ.ఆర్. చెడిపొయిందన్న సవాలును పరిగణనలోకి తీసుకున్నాఆము.

67. రాష్ట్రంలో అధికారంలో ఉన్న రాజకీయ పరిపాలన మరియు ముఖ్యమంత్రి ఆర్థిక నేరాల విభాగానికి విచారణ జరిపించమని ఇచ్చిన ఆదేశాలతో ఉద్దేశ్యపూర్వకమైన ఉద్దేశ్యాల ఆరోపణలు, ఇది చట్టాన్ని ఉల్లంఘించినట్లు, WPCR 88/2020 లో 'విషయం సంక్షిప్తంగా' శీర్షిక కింద కనుగొనబడింది.. అలాంటి ఆరోపణలకు అద్దం పట్టే చిత్రాలు కూడా 'కేస్ యొక్క వాస్తవాలు' శీర్షిక క్రింద కనిపిస్తాయి. రిట్ పిటిషన్‌ను సవరిస్తూ, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను సవాలు చేస్తూ, దాని రద్దుకు ఆదేశించాలని కోరుతూ, సవరణ కోసం చేసిన దరఖాస్తులో అ.సి. ఈ క్రింది విధంగా ఆరోపించింది:

> "ముఖ్యమంత్రి తనకు పంపిన ఫిర్యాదుపై తీసుకున్న చర్య చట్టానికి పూర్తిగా విరుద్ధమని మరియు పిటిషనర్ పట్ల సిఎం ప్రకటించిన ప్రజా వ్యతిరేకతను పిటిషన్‌లో వేరే చోట పేర్కొన్నట్లుగా, దురుద్దేశాన్ని వెల్లడిస్తుంది" (పేరా 9.29).
>
> "ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ విచారణ పెండింగ్‌లో ఉన్న సమయంలో ఎఫ్.ఐ.ఆర్.ను దాఖలు చేయడం, ప్రతివాది రాష్ట్రానికి సంబంధించిన దుష్ప్రవర్తనకు మరింత రుజువు" (పేరా 9.32).
>
> "ఎఫ్ఐఆర్ పోలీసు మరియు రాజ్యాధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయడమే. ఇది పిటిషనర్‌పై రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి వ్యక్తిగత శత్రుత్వం యొక్క ఫలితం" (పేరా 9.33).

68. శ్రీ జెఠ్మలానీ, అతను అనుభవజ్ఞుడైనందున, సవాలు చేసిన తీర్పు బలహీనమైన పునాదిపై ఆధారపడి ఉంటుందని గ్రహించి ఉండాలి; అందువల్ల, అ.సి. మరియు యా.సి.లకు వ్యతిరేకంగా ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడంలో పనిచేసిన దుష్ప్రవర్తనపై మరింత హత్తుకునే వాదనలను ఆయన ముందుకు తెచ్చారు. పైన పేర్కొన్నట్లుగా, దురుద్దేశం లేవని శ్రీ హెగ్డే చేసిన సమర్పణపై స్పందిస్తూ, రిట్ పిటిషన్‌లు అటువంటి అభ్యర్థనలతో నిండి ఉన్నాయని ఆయన సమర్పించారు.

69. శ్రీ జెఠ్మలానీ యొక్క సమర్పణలు తగినంత బలంగా లేనందున, ఇది నిజంగా దుర్మార్గపు ఉద్దేశ్యం FIR యొక్క పుట్టుక అని రుజువుని చేయడానికి కొన్ని నివేదికలు/సందేశాలు/సల్లాపములు అందించాలని కోరుతూ అ.సి. మరియు యా.సి. లు ఆ రోజు ఆలస్యంగా ఆదేశాల కోసం దరఖాస్తును దాఖలు చేసారు. మేము నిర్దేశముల కోసం వేసిన దరఖాస్తును మరియు ముఖ్యంగా పేరా 13 లోని విషయాలను కూడా పరిశీలించాము.

70. ఒకటి కంటే ఎక్కువ కారణాల వల్ల, దురుద్దేశం యొక్క అభ్యర్థనను చేసినను మరియు ఎఫ్.ఐ.ఆర్.కి వ్యతిరేకంగ ఒప్పుకున్నను, వాటి ఆధారంగా హైకోర్టులో రిట్ పిటిషన్లు విజయవంతం కావు, భజన్ లాల్ (పైన తెలిపిన)లో ఆధారం పై అనే అభిప్రాయానికి మేము మొగ్గు చూపుతున్నాము.

71. మేము అ.సి. మరియు యా.సి. దాఖలు చేసిన రిట్ పిటిషన్‌లను పరిశీలించాము మరియు ఎఫ్ఐఆర్ దుష్ప్రవర్తనకు సంబంధించిన ఫలితమని నిర్ధారించడానికి అభ్యర్థనలు సరిపోవని శ్రీ హెగ్డేతో ఏకీభవించడానికి ఎటువంటి సంకోచం లేదు. నిస్సందేహంగ, ప్రభుత్వం మరియు ముఖ్యమంత్రిపై కొన్ని ఆరోపణలు ఉన్నాయి; అయినప్పటికీ, ఇటువంటి ఆరోపణలు అస్పష్టంగా మరియు సాధారణ స్వభావం కలిగి ఉన్నాయి. ద్వేషపూరిత ఉద్దేశాలను ధృవీకరించడం మరియు నిరూపించడం అవసరం. అయితే, ఆ తరపున ఎటువంటి పునాది వేయబడలేదు మరియు సహజంగానే, 'దురుద్దేశం' ఆధారంగా ఎఫ్.ఐ.ఆర్.కు మినహాయింపు తీసుకోవచ్చో లేదో హైకోర్టు కూడా పరిశీలించలేదు.

72. రెండవది, రాజకీయ శాసనాధిపతి (ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి) లేదా పరిపాలనాధిపతి (ప్రధాన కార్యదర్శి) వ్యక్తిగతంగా కక్షిదారుగా ఏ కార్యాలాపనకు మొహరింపబడలేదు. ఇప్పుడు, ఎవరికి వ్యతిరేకంగా ద్వేషం లేదా పక్షపాతం ఆరోపించబడిందో ఆ వ్యక్తిని కార్యాలాపనకు అదే పేరుతో ప్రతివాది కక్షిదారునిగా సూచించాలని మరియు అతను/ఆమె గైర్హాజరులో ఆరోపణలపై ఎటువంటి విచారణ చేయరాదని చట్టం చెబుతుంది. ఇదే, స్టేట్ ఆఫ్ బిహార్ వర్సెస్ ఫ్ఫ శర్మ 10 లోని తీర్పు నిర్ధారించింది. దీనికి సంబంధించి, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి పదవిలో ఉన్న వ్యక్తిపై "దురుద్దేశం" ఆరోపణలు రికార్డులో లేనందున, దురుద్దేశం ఆరోపణలు ఏవైనా ఉన్నప్పటికీ వాటికి ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడానికి మేము ఇష్టపడము.

73. మూడవది,పోలీసు స్టేషన్‌లో సమాచారం నమోదు చేయబడినప్పుడు మరియు ఆదాయానికి మించిన ఆస్తుల కేసుకు సంబంధించి నేరం నమోదు చేయబడినప్పుడు, అది దర్యాప్తు సమయంలో సేకరించిన అంశాలు మరియు న్యాయస్థానములో ప్రవేశపెట్టిన సాక్ష్యాలు నిందితుడి విధిని నిర్ణయించడానికి నిర్ణయాత్మకమైనదని గుర్తుంచుకోవాలి. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, మొదటి సమాచార నివేదిక "దురుద్దేశం" యొక్క ఫలితమా కాదా అనేది ద్వితీయ ప్రాముఖ్యత. అటువంటి సందర్భంలో, "దురుద్దేశం" ఆరోపణలు కొంత ప్రాథమిక విలువ కలిగి ఉంటే, నిందితుడిని విచారణకు పంపడానికి తగిన మూలాలను సేకరించినట్లయితే, అవి చాలా తక్కువ ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉంటాయి; అందువల్ల, మొదటి సమాచార నివేదిక/ఫిర్యాదును రద్దు చేయడానికి "దురుద్దేశం" యొక్క అభ్యర్థన ప్రాతిపదికగా ఉండకపోవచ్చు.

74. చివరగా, పైవాటిని అనుసరించి, గణనీయమైన ప్రాముఖ్యత కలిగినది ఏమిటంటే, క్రిమినల్ ప్రాసిక్యూషన్ తగిన సాక్ష్యాధారాలపై ఆధారపడి ఉంటే మరియు అది సమర్థించదగినది అయితే, అది ముఖ్యమైన రాజకీయ ప్రభావం మరియు దుర్మార్గపు ఉద్దేశ్యాల కారణంగా బాధించబడదు. P.C. చట్టం కింద శిక్షార్హమైన తప్పిదాలకు పాల్పడినా, పాలకవర్గం ఆశీస్సులు పొందిన వ్యక్తిపై పోలీసులు కేసు నమోదు చేసి ప్రాసిక్యూషన్ కు గురిచేయడం మన దేశంలోని అన్ని సందర్భాల్లోనూ లేదని మేము నిర్భయంగా చెప్పగలం. వాస్తవానికి, అటువంటి కేసులో (విచారణ ప్రారంభించాల్సింది కానీ ప్రారంభించబడని చోట) తరువాతి రాజకీయ యంత్రాంగం అటువంటి నిందితుడిపై విచారణ ప్రారంభించడానికి చర్యలు ప్రారంభిస్తే, కానీ అతనికి/ఆమెకు వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యాధారాలు ఉన్నప్పటికీ, ప్రస్తుత ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన చర్య మునుపటి పాలనతో స్కోర్లను

పరిష్కరించడానికి లేదా పరిష్కరించడానికి దురుద్దేశంతో కూడినదనే కారణంతో అతను / ఆమె నిర్దోషిగా వెళ్ళడానికి అనుమతించబడుతుంది. వ్యక్తిపై ప్రతీకారం తీర్చుకోవడానికి, అటువంటి పరిస్థితిలో అది క్రిమినల్ న్యాయం అని మనం గమనించవలసి ఉంటుంది. అది ప్రాణనష్టం అవుతుంది. ఎందుకంటే, ప్రభుత్వోద్యోగి అతని/ఆమె ఆదాయానికి సంబంధించిన తెలిసిన మూలాధారాలకు అసమానమైన ఆస్తిని కలిగి ఉన్నారని లేదా ఆధీనంలో ఉన్నారని ప్రథమ సమాచార నివేదికను చదివే దశలో నిశ్చయాత్మకంగా ఒక అభిప్రాయాన్ని రూపొందించడం కష్టం. దర్యాప్తు పూర్తయిన తర్వాత చివరకు ఏమి బయటపడిందనే దానిపై అంతా ఆధారపడి ఉంటుంది. అసమాన ఆస్తుల కేసులో ప్రథమ సమాచార నివేదిక తప్పనిసరిగా, ప్రాథమికంగా, ఫ్ఫ్ కింద శిక్షార్హమైన "నేరపూరిత దుష్ప్రవర్తన"కు సంబంధించి గుర్తించదగిన నేరాన్ని అనుమానించడానికి తగిన కారణం ఉందని భావించే అంశాలు ఉండాలి. చట్టపరంగా మరియు విచారణ ప్రారంభించేందుకు గమనించాల్సిన అవసరం లేదని చెప్పవచ్చు. మేము పైన పేర్కొన్న పేరా 49 (పైన తెలిపిన)లో గమనించిన వాటికి సంబంధించి మరియు పాలనా వ్యవస్థలో విశ్వసనీయతను కొనసాగించడానికి అలాగే సామాజిక కాలుష్య కారకాలను వీలైనంత త్వరగా తొలగించేలా చూసేందుకు, ఉన్నత న్యాయస్థానాలు చేతులెత్తేసే ద్రాక్పథం అవలంబించడం మరియు , ప్రత్యేకించి దర్యాప్తు దశలో, పాలక వ్యవస్థ యొక్క బలమైన-చేతి వ్యూహాల యొక్క కొన్ని అంశాలు గుర్తించదగినవి అయినప్పటికీ"అవినీతి" కేసులకు సంబంధించిన ప్రథమ సమాచార నివేదికను రద్దు చేయకుండా ఉండడం చాలా అవసరం. సాధారణ శిక్షా చట్టాల ప్రకారం శిక్షార్హమైన నేరాలకు సంబంధించిన ప్రథమ సమాచార నివేదికల రద్దుకు వర్తించే పరిశీలనలు ఫ్ఫ్ చత్తంలోని నేరానికి తమ స్వంత బలంతో వర్తించకపోవచ్చు. ప్రధానంగా, PC చట్టం కింద కేసుల్లో హైకోర్టులు అనుసరించాల్సిన సరైన విధానం ఏమంటే విచారణను దాని తార్కిక ముగింపుకు తీసుకెళ్లడానికి అనుమతించడం మరియు తగిన దశలో చట్టం ద్వారా అందుబాటులో ఉన్న పరిష్కారాన్ని కొనసాగించడానికి బాధిత పక్షాన్ని వదిలివేయడం. ఏదైనా సందర్భంలో జోక్యం అవసరమని భావించినట్లయితే, అదే కేసు యొక్క ప్రత్యేక లక్షణాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రత్యేక లక్షణాలను ఏర్పరచడం అనేది తప్పనిసరిగా ప్రతి కేసు యొక్క విచిత్రమైన వాస్తవాలపై ఆధారపడి ఉండవలసి ఉన్నప్పటికీ, అక్కడ ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగి ఉద్దేశపూర్వకంగా అతని సేవ కాలం తనను తాను అక్రమంగా సంపన్నం చేసుకున్నాడనే సహేతుకమైన అనుమానాన్ని కూడా సమర్థించే ఏ విషయాన్ని కూడా రికార్డులు వెల్లడించడంలేనపుడు, అటువంటి సేవకుని విచారణకు గురిచేయడానికి "దుర్మార్గం" తప్ప మరే ఆధారం లేనప్పుడు అసాధారణమైన సందర్భాలలో దర్యాప్తులో జోక్యం చేసుకోవచ్చు. ప్రేరేపిత ఫిర్యాదుల పర్యవసానంగా అమాయక ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు దర్యాప్తులో చిక్కుకున్న సందర్భాలు ఉన్నాయని, అయితే ఈ ప్రక్రియలో వారు ఎదుర్కోవాల్సిన కళంకం కారణంగా వారికి తలెత్తే మానసిక వేదన, మరియు సామాజిక మచ్చ ను మేము అర్థం చేసుకున్నాము, కానీ చట్టబద్ధ పాలనకు లోబడే సమాజం ఉండాలంటే వారు ఈ చిన్న మూల్యం చెల్లించుకోక తప్పదు. తగిన కేసుల్లో హైకోర్టులు జోక్యం చేసుకోకుండా అడ్డుకునే ఉద్దేశం మాకు లేనప్పటికీ, ఇందులో పేర్కొన్న దురుద్దేశంతో కూడిన ఎఫ్ఐఆర్లను కొట్టివేసే విషయంలో న్యాయస్థానాలు జాగ్రత్తగా, జాగ్రత్తగా ఉండాలని గుర్తు చేయడం న్యాయమైనది మరియు సరైనది.

75. పైన పేర్కొన్న కారణాల వల్ల, ప్రస్తుత కేసులో దురుద్దేశం ఆధారం పై కూడా ఎఫ్.ఐ.ఆర్. రద్దు చేయడానికి సరైన కారణాలు లేవని భావించడం తప్ప మాకు వేరే మార్గం లేదు.

76. పర్యవసానంగా, ఆక్షేపించబడిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు పక్కన పక్కన పెట్టాము మరియు రిట్ పిటిషన్‌లను కొత్తివేయడానికి నిర్దేశించాము. తదనుగుణంగా అప్పీళ్లు, అనుమతించబడతాయి.

77. ఇంతకు ముందు మంజూరు చేయబడిన మధ్యంతర రక్షణ మూడు వారాల పాటు కొనసాగుతుంది, దానిలోపు అ.సి. మరియు యా.సి. చట్టం ప్రకారం వారి నివారణలను కొనసాగించవచ్చు.

78. కక్షిదారులు తమ తమ ఖర్చులను భరించాలి.

79. అయితే, ఇక్కడ చేసిన పరిశీలనలు కేవలం ఈ అప్పీళ్లను పరిష్కరించడం కోసమేనని స్పష్టం చేయబడింది. తదుపరి కార్యాలాపన లు ఖచ్చితంగా చట్టం ప్రకారం దాని తార్కిక ముగింపుకు తీసుకోబడతాయి.

..... (ఎస్. రవీంద్ర భట్) న్యా.
..... (దీపాంకర్ దత్తా) న్యా.

న్యూఢిల్లీ;
1 మార్చి, 2023.